

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith a'r Cyngor
Dyddiad:	Pwyllgor Gwaith Anffurfiol – 30 Tachwedd 2015 Pwyllgor Gwaith – 14 Rhagfyr 2015 Cyngor – 10 Mawrth 2016
Pwnc:	Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau 2015-2020
Aelod(au) Portffolio:	Y Cynghorydd J Arwel Roberts
Pennaeth Gwasanaeth:	Dewi R Williams (Pennaeth Gwasanaeth – Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo)
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	ChrisStaddon (Rheolwr Trawsnewid Asedau Corfforaethol) 2273 ChrisStaddon@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	D/B

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau
<p>ARGYMHELLIAD</p> <p>Bod y Pwyllgor Gwaith yn argymhell i'r Cyngor llawn ei fod yn mabwysiadu'r Cynllun Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau am y cyfnod 2015-2020.</p> <p>RHESWM</p> <p>Mae angen y penderfyniad hwn er mwyn disodli'r Cynllun Rheoli Asedau blaenorol a gymeradwywyd gan y Cyngor yn 2009 ac sydd bellach wedi dyddio.</p> <p>Mae'r Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol hwn ar gyfer Tir ac Adeiladu'n ddogfen strategol lefel uchel sy'n pennu cyfeiriad ar gyfer rheoli asedau'r Cyngor am y bum mlynedd nesaf. Ei bwrpas yw:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sicrhau dull cydlynol, corfforaethol a chyfannol o reoli ein hasedau. 2. Sicrhau aliniad ein hasedau gyda'r ddarpariaeth o wasanaethau rŵan ac yn y dyfodol. 3. Herio'r 'status quo' er mwyn nodi cyfleon i werthu'r asedau hynny nad oes eu hangen i ddarparu gwasanaethau rheng-flaen er mwyn cynhyrchu derbyniadau cyfalaf ac arbedion referniw. <p>Bydd y cynllun yn sylfaen ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn perthynas ag eiddo'r Cyngor er</p>

mwyn sicrhau bod asedau'n addas i'r pwrpas, y gwneir y defnydd gorau posib ohonynt gan leihau i'r eithaf ar y costau er mwyn sicrhau bod y portffolio eiddo yn gynaliadwy i'r dyfodol.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Ystyriwyd diweddarau cynllun gwreiddiol 2009 ond penderfynwyd peidio gwneud hynny oherwydd bod amcanion y sefydliad wedi newid a symud ymlaen ers adeg drafftio'r cynllun.

Gyda'r angen i arbed oddeutu £17 miliwn dros y tair blynedd nesaf, nodwyd yn y Strategaeth Effeithlonrwydd ddrafft nifer o syniadau ar gyfer gwneud arbedion sy'n gysylltiedig ag asedau. O'r herwydd, gall rheoli asedau gyfrannu tuag at ysgafnhau'r pwysau ariannol cyfredol a chynorthwyo'r Cyngor i gyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol a chynorthwyo'r Strategaeth Effeithlonrwydd a'r ffordd orau o wneud hyn yw drwy ddarparu Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol newydd ar gyfer Tir ac Adeiladau.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Oherwydd bod y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau 2015-2020 yn rhan o'r Fframwaith Polisi, rhaid i'r Cyngor ei gymeradwyo ar ôl iddo gael ei ystyried gan y Pwyllgor Gwaith.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

NI fydd angen cyllideb ar gyfer gweithredu'r argymhellion yn y cynllun.

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Mae'r cynllun drafft wedi cael ei drafod gan yr UDA ar ddau achlysur. Yn dilyn y drafodaeth gyntaf, awgrymodd yr UDA nifer o ychwanegiadau a rhoes ei gymeradwyaeth i ymgynghori gyda'r Gwasanaethau. Yn yr ail drafodaeth, adolygodd yr UDA y newidiadau yn dilyn ymgynghori gyda'r gwasanaethau a chymeradwyo wedyn ei gyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith.
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	Yr Adran Gyllid wedi ei chynnwys fel rhan o ymgynghori ehangach gyda'r gwasanaeth a dim sylwadau i'w gwneud. Mae'r Swyddog Adran 151

		wedi bod yn rhan o'r broses o adolygu'r cynllun yn ystod cyfarfodydd y Grŵp Asedau Tir ac Adeiladau Corfforaethol yn ystod y 12 mis diwethaf.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	Yr Adran Gyfreithiol wedi cael ei chynnwys fel rhan o'r ymgynghori ehangach gyda'r gwasanaeth ac wedi gofyn yn benodol i gael gweld data a allai fod yn fasnachol sensitif. Cadarnhaodd y Gwasanaeth nad oes unrhyw ddata masnachol sensitif yn yr adroddiad a fyddai'n cyfiawnhau ei eithrio o'r parth cyhoeddus.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Yr Uned Adnoddau Dynol wedi eu cynnwys fel rhan o'r ymgynghori ehangach gyda'r gwasanaeth a dim sylwadau i'w gwneud.
5	Eiddo	Mae eiddo wedi chwarae rôl hanfodol yn y broses o ddrafftio'r adroddiad hwn.
6	Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)	TGCh wedi eu cynnwys fel rhan o'r ymgynghori ehangach gyda'r gwasanaeth a dim sylwadau i'w gwneud.
7	Sgriwtini	Mae'r cynllun wedi cael ei ystyried gan y Panel Canlyniad Sgriwtini Cael Gwared ar Asedau ar 8 Hydref pryd cytunwyd ar nifer o argymhellion sydd wedi cael eu cynnwys yn y drafft terfynol.
8	Aelodau Lleol	D/B
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	Na

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)	
1	Economaidd
2	Gwrthdodi
3	Trosedd ac Anhrefn
4	Amgylcheddol
5	Cydraddoldebau
6	Cytundebau Canlyniad
7	Arall

F - Atodiadau:
Atodiad 1 – Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau 2015-2020

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

--

CYNLLUN RHEOLI ASEDAU CORFFORAETHOL AR GYFER TIR AC ADEILADAU 2015 - 2020

CYNNWYS

Rhan 1- Adran Statig

Crynodeb Gweithredol _____	3
1.1 Cyflwyniad _____	6
1.2 Sgôp a Gyrwyr _____	8
1.3 Y Sylfaen Asedau Tir ac Eiddo _____	11
1.4 Rheoli'r Asedau _____	15

Rhan 2 - Adran Gwaith

2.1 Trawsnewid Gwasanaeth _____	18
2.2 Effeithlonrwydd Ynni _____	40
2.3 Adeiladau Rhestredig _____	41
2.4 Rhesymoli Asedau _____	43
2.5 Casgliad a Chynllun Gweithredu _____	45
Atodiad 1 - Cyllidebau Cyfalaf _____	49
Atodiad 2 - Model Llywodraethu CLBAG _____	54
Atodiad 3 - Data ynghylch Cyflwr _____	55
Atodiad 4 - Rhestr o Asedau Priffyrdd _____	57
Atodiad 5 - Cofrestr Adeiladau Rhestredig _____	60
Atodiad 6 - Cofrestr Rhesymoli _____	61

CRYNODEB GWEITHREDOL

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau yn ddogfen strategol lefel uchel sy'n gosod y cyfeiriad ar gyfer rheoli asedau'r Cyngor ar gyfer y cyfnod 2015-2020.

Fel y gwyddom, mae'r ynys yn wynebu degawd o fuddsoddi a newid sylweddol gyda phrosiectau isadeiledd mawr fel Wylfa Newydd a phrosiectau gwyddoniaeth, technoleg a hamdden eraill yn cael eu cynllunio ar draws yr ynys. Bydd y prosiectau hyn yn cynnig heriau, risgiau a chyfleoedd sylweddol a fydd yn effeithio ar wasanaethau'r Cyngor a'i asedau.

Pwrpas y cynllun hwn yw sicrhau bod ein hasedau wedi eu halinio â'r ddarpariaeth o wasanaethau er mwyn ymateb i'r heriau hyn a nodi cyfleoedd i werthu'r asedau hynny nad oes eu hangen mwyach ar gyfer darparu gwasanaethau rheng flaen fel bod modd cynhyrchu derbyniadau cyfalaf ac arbedion refeniw y mae gwir angen amdanynt.

Gydag angen i arbed tua £ 17,000,000 yn ystod y tair blynedd nesaf, nodwyd yn y Strategaeth Effeithlonrwydd ddrafft nifer o syniadau ar gyfer gwneud arbedion sy'n gysylltiedig ag asedau. O'r herwydd, gall rheoli asedau gyfrannu tuag at leddfu'r pwysau cyllidebol cyfredol a chynorthwyo'r Cyngor i gyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol a chynorthwyo'r Strategaeth Effeithlonrwydd.

Dyma benawdau allweddol y cynllun hwn:

Moderneiddio Ysgolion: Rhaglen pymtheng mlynedd yw hon wedi ei rhannu'n bedwar cyfnod Band A i Band D sy'n cynnig newid radical i'r portffolio Ysgolion cyfredol er mwyn ymdrin â'r gorgyflenwad presennol o leoedd mewn ysgolion. Mae Band A y rhaglen hon, sy'n ymwneud â'r cyfnod 2013 - 2019 yn cynnig adeiladu 4 ysgol gynradd newydd, ailfodelu 1 ysgol gynradd a chau a gwerthu'r rhai hynny nad oes mwyach eu hangen er mwyn cyllido'r rhan hon o'r rhaglen. Hyd yma, mae'r Pwyllgor Gwaith wedi cymeradwyo adeiladu ysgol gynradd newydd yng Nghaergybi a chau tair ysgol, ac adeiladu ysgol gynradd newydd yn ardal Llanfachraeth / Llanfaethlu a chau tair. Cymeradwywyd cyllid ar gyfer y ddwy ysgol hyn.

Gofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn: Mae'r ddarpariaeth bresennol drwy gartrefi gofal preswyl yn ddrud iawn ac mewn perygl o fod yn anfforddiadwy oherwydd nifer o faterion sy'n wynebu'r gwasanaeth sef bod llai o bobl yn dewis gofal preswyl, yr angen am ailfodelu a buddsoddiad helaeth yn y cartrefi i gwrdd â safonau'r 21ain Ganrif, ac nid yw'r cyfleusterau yr ydym yn eu cynnig cystal â'r sector preifat ac maent yn ddrutach. Daeth y gwasanaeth i'r casgliad y bydd yn fwy cost-effeithiol i ddarparu Gofal Ychwanegol mewn partneriaeth gyda Landlord Cymdeithasol Cofrestredig yn ardaloedd Amlwch a Llangefni a de'r Ynys.

Bydd gwerthu Garreglwyd yng Nghaergybi a'r cartrefi yn Amlwch a Llangefni unwaith y bydd y cyfleusterau Gofal Ychwanegol wedi eu hagor yn cynhyrchu derbyniadau cyfalaf oddeutu £ 3M ac arbedion oddeutu £ 7.8m dros gyfnod o ddeng mlynedd. Hyd yma, cymeradwywyd lleoli cyfleusterau Gofal Ychwanegol yn Amlwch a Llangefni, a daethpwyd i gytundeb gyda Landlord Cymdeithasol Cofrestredig i adeiladu a rhedeg y cyfleuster Llangefni.

Y Prosiect Gweithio'n Gallach: Y gyrrwr gwreiddiol ar gyfer creu'r Prosiect Gweithio'n Gallach oedd awydd yr Awdurdod i resymoli ei bortffolio swyddfeydd am amryw o resymau, gan gynnwys costau cynnal a chadw parhaus ac addasrwydd adeiladau fel swyddfeydd. Mae nifer o adeiladau wedi cael eu nodi ar gyfer eu cau yn y dyfodol agos sy'n golygu bod angen cynllun clir ynghylch sut i ail-leoli'r staff sy'n gweithio ym mhob un ohonynt i'r Prif Adeilad; mae'r rhain yn cynnwys:

- Parc Mount;
- Rovacabin;
- Tŷ Penyrsedd;
- Canolfan Hyfforddiant Môn;
- Hen Ysgol y Graig
- Adeiladau Cynnal & Genesis

Dros ddwy flynedd, bydd y prosiect yn rhyddhau arbedion a fydd fe ragdybir, oddeutu £ 729k a derbyniadau cyfalaf o £ 563k o werthu'r asedau uchod. Mae angen buddsoddiad cyfalaf o £ 1.1M ar gyfer y prosiect hwn sydd ac mae hynny wedi cael ei gymeradwyo gan y Cyngor ac yn cael ei weithredu ar hyn o bryd.

Tai: Mae'r Gwasanaeth Tai Cyngor bellach wedi tynnu allan o'r HRAS ac mae'n ariannu ei hun. Ers 2 Ebrill 2015, mae holl asedau ac incwm tai'r Cyngor yn yn cael eu neilltuo'n benodol i'r Cyfrif Refeniw Tai.

Mae'r risg a nodwyd yn sgil yr angen i ddarparu ar gyfer miloedd o weithwyr ychwanegol yn ystod y gwaith o adeiladu Wylfa Newydd yn creu'r angen am lety ychwanegol a'r risg o ddadleoli o aelwydydd presennol lle nad yw hynny'n digwydd.

Strategaethau ar gyfer Asedau Hamdden a Llyfrgelloedd, Diwylliant a Threftadaeth ac Ieuencid: Ar hyn o bryd, mae'r strategaethau hyn wrthi'n cael eu datblygu a byddant yn cael eu defnyddio i lywio'r cynllun hwn unwaith y byddant wedi eu cwblhau.

Mân-ddaliadau: Y ddau brif fater y mae angen mynd i'r afael â hwy yw:

- Mae incwm rhentol y mân-ddaliadau wedi ei neilltuo'n benodol ar eu cyfer hyd oni fydd y rhaglen wella wedi'i chwblhau. Unwaith y bydd wedi'i chwblhau, dylid cadw £200k o'r incwm rhentol o £500k i gynnal a chadw'r mân-ddaliadau er mwyn atal unrhyw ddirywiad pellach.

- Yr angen i herio'r cyfiawnhad dros gadw'r stad hon drwy ymarfer gwerthuso opsiynau i ystyried gwerthu'r stad er mwyn manteisio ar y derbyniadau cyfalaf oddeutu £ 7.9m y gellid eu sicrhau drwy eu gwerthu.

Asedau Diwydiannol a Manwerthu: Mae angen herio'r cyfiawnhad dros gadw'r asedau hyn drwy werthuso'r opsiynau i ystyried eu gwerthu lle mae amodau grant yn caniatáu hynny, ac ildio'r buddion refeniw blynyddol. Mae'r portffolio diwydiannol yn cynhyrchu incwm oddeutu £ 355k ac ar hyn o bryd mae'n werth £ 3.39M. Gyda'r cyfleoedd sydd ar y gweill yn y sector ynni, disgwylir i'r galw gynyddu ac ni fydd modd i'r sector preifat ei ddiwallu. Os gwneir penderfyniad i gadw'r portffolio hwn, mae angen i'r Cyngor fod mewn sefyllfa i fanteisio ar y cyfleoedd hyn a chynyddu ei incwm trwy ddeall sgôp, graddfa a lleoliad y galw.

Ar hyn o bryd, mae'r portffolio Manwerthu yn cynhyrchu incwm blynyddol o £ 55k ac mae'n werth £ 615k.

Yn ogystal â'r asedau uchod, mae yna Eiddo Amrywiol, Tir a Ddefnyddir, Tir heb ei ddatblygu, Tir Pori, Parciau a Llecynnau Agored nad oes eu hangen i ddarparu gwasanaethau rheng flaen ac sydd, yn aml, yn faich ar y Cyngor. Mae angen cynnal ymarfer gwerthuso opsiynau ar gyfer bob un o'r asedau hyn gyda golwg ar eu gwerthu os yw hynny'n briodol er mwyn sicrhau derbyniadau cyfalaf y mae gwir angen amdanynt.

Camau gweithredu ychwanegol y cynllun hwn yw:

- Adolygu'r polisiâu a'r gweithdrefnau ar gyfer ymdrin â gwerthu asedau gyda'r bwriad o gyflymu'r broses lle mae hynny'n bosibl.
- Adolygu'r meini prawf ar gyfer dewis i drosglwyddo ased yn hytrach na'i werthu lle mae angen sicrhau'r derbyniadau Cyfalaf mwyaf posib o werthu ein hasedau.
- Angen datblygu Polisi Effeithlonrwydd Ynni er mwyn cynorthwyo'r Strategaeth Effeithlonrwydd, gwella effeithlonrwydd ynni ein hadeiladau a gwneud arbedion ar gostau'r ynni a dŵr a ddefnyddir er mwyn lleihau ein hól-troed carbon.
- Cynnal adolygiadau ardal er mwyn nodi gwasanaethau tebyg sy'n cael eu darparu gan gyrrff cyhoeddus eraill neu'r sector preifat a allai gymryd drosodd rai gwasanaethau anstatudol petai'r Cyngor yn penderfynu eu tynnu'n ôl.
- Cynnal gwerthusiad opsiynau i benderfynu ar y defnydd a wneir o Neuadd y Sir yn y dyfodol.

RHAN 1

1.1 Cyflwyniad

Yn 2009, cymeradwyodd y Cyngor ei Gynllun Rheoli Asedau (CRhA) Corfforaethol cyntaf ar gyfer Tir ac Adeiladau ar gyfer y cyfnod 2009 i 2013, ac eithrio Tai Cyngor, yr isadeiledd Priffyrdd a pharciau cyhoeddus.

Ystyriwyd bod y Cynllun Rheoli Asedau yn hanfodol ar gyfer sicrhau ffocws strategol ar reoli'r portffolio eiddo a oedd yn gysylltiedig â'r amcanion corfforaethol a strategaethau gwariant cyfalaf y Cyngor ar y pryd.

Y bwriad hefyd oedd darparu sail ar gyfer gwneud penderfyniadau mewn perthynas ag eiddo'r Cyngor ac i sicrhau bod adeiladau gweithredol yn ddiogel, yn addas i'r pwrpas a bod y defnydd gorau posibl yn cael ei wneud o asedau eiddo a'r costau'n cael eu lleihau i'r eithaf er mwyn sicrhau bod y portffolio eiddo yn gynaliadwy ar gyfer y dyfodol, sef nod y cynllun hwn hefyd.

Mae'r CRhA bellach yn hen ac o ganlyniad mae angen cynllun newydd i ddiweddarau'r Cynllun Rheoli Asedau gwreiddiol ar adeg pan mae'n rhaid i'r Cyngor wynebu heriau nas gwelwyd mo'u tebyg o'r blaen ac sy'n debygol o barhau am rai blynyddoedd i ddod.

Yn ogystal, mae'r Cyngor yn mynd drwy newid mawr ei hun gyda moderneiddio a thrawsnewid gwasanaethau a'r modd y darperir gwasanaethau a'r awydd i resymoli ei bortffolio asedau sef yr ail beth mwyaf costus i'r Cyngor ar ôl ei staff.

Mae hyn ar adeg pan mae prosiectau seilwaith mawr o bwys yn cael eu cynllunio fel Wylfa Newydd, Land & Lakes ym Mhenrhos a chynllun glannau Caergybi a fyddant, os cânt eu datblygu i'w potensial llawn, yn dod â chyfleoedd gwaith i'r ynys ond byddant hefyd yn golygu y bydd cynnydd o bosib yn y galw am wasanaethau a bydd angen i'n hasedau gwasanaeth fod ar gael i ymateb i'r rhain.

Yn y dyfodol, bydd angen i'r Cyngor fod yn ymatebol ac yn hyblyg yn y ffordd y mae'n darparu ei wasanaethau yn ystod y cyfnod hwn o reolaeth ariannol dynn, cynnydd yn nisgwyliadau a gofynion ein dinasyddion yn awr ac yn y dyfodol. Bydd angen i ni ddarparu mwy am lai drwy sicrhau:

- ***Gwasanaethau allweddol yn parhau o sylfaen asedau sy'n gynaliadwy.***
- ***Bod asedau yn y lleoliad cywir.***
- ***Bod asedau'n addas i'r pwrpas.***
- ***Bod asedau'n cael eu defnyddio'n dda.***
- ***Bod asedau'n cael eu cynnal a'u cadw'n dda.***

... a hynny er mwyn helpu i ddarparu gwasanaethau rheng flaen rŵan ac yn y dyfodol.

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau newydd a fydd, fe ragamcenir yn parhau am bum mlynedd, wedi cael ei adolygu a'i gytuno gan y Cyngor a bydd yn cael ei adolygu a'i ddiweddarau ymhellach er mwyn adlewyrchu newidiadau mewn gofynion mewnol neu allanol fel a phan fyddant yn digwydd.

Er mwyn hwyluso hyn, bydd rhan 1 y cynllun hwn yn parhau i fod yn sefydlog yn ystod y pum mlynedd a bydd rhan 2 a'r atodiadau, sef rhannau gweithredol y ddogfen, yn cael eu diweddarau pan a phryd y bydd penderfyniadau a newidiadau yn cael eu cynllunio ar gyfer ein hasedau tir ac adeiladau.

1.2 Sgôp a Gyrwyr

Mae sgôp y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau yn cynnwys asedau megis:

- Yr holl dir ac adeiladau gweithredol y mae'r Cyngor yn darparu gwasanaethau ohonynt, e.e. ysgolion, llyfrgelloedd, canolfannau hamdden, cartrefi gofal a swyddfeydd ac ati
- Pob darn o dir ac adeiladau anweithredol megis unedau diwydiannol, unedau manwerthu, tir pori, asedau amrywiol ac asedau nad oes eu hangen
- Y stad mân-ddaliadau
- Tai Cyngor
- Isadeiledd Priffyrdd
- Parciau ac Ardaloedd Agored
- Asedau Arforol

Mae asedau fel yr isod y tu allan i'r sgôp:

- Darnau o waith celf
- Y fflyd gerbydau.
- Dodrefn a gosodiadau a ffitiadau cysylltiedig
- Offer TG

Y gyrwyr allweddol ar gyfer y Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol ar gyfer Tir ac Adeiladau yw:

Gyrrwr Allweddol 1 - Y Cynllun Corfforaethol 2013-2017

Yn y Cynllun Corfforaethol, mae'r Cyngor wedi datgan yr angen i drawsnewid ei wasanaethau a'r ffordd y mae'r Cyngor yn gweithio ac wedi nodi'r saith amcan a ganlyn fel ffordd o gyflawni hyn:

- Trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn
- Adfywio ein Cymunedau a Datblygu'r Economi
- Gwella Addysg, Sgiliau a Moderneiddio ein Hysgolion
- Cynyddu ein Hopsiynau Tai a Lleihau Tlodi
- Trawsnewid ein Darpariaeth Hamdden a Llyfrgelloedd
- Canolbwyntio ar y Cwsmer, y Dinesydd a'r Gymuned
- Trawsnewid ein Technolegau Gwybodaeth a Chyfathrebu

Bydd angen cwrdd â'r amcanion corfforaethol hyn drwy wella gwasanaethau ac mae angen i'n hasedau adlewyrchu a chefnogi gweledigaeth y Cyngor wrth symud ymlaen.

Gyrrwr Allweddol 2 – Sicrhau Effeithlonrwydd

Ar adeg ysgrifennu'r cynllun hwn, roedd y Cyngor wedi datblygu Strategaeth Effeithlonrwydd ddrafft ar gyfer 2014-2017 ac mae'n ymgynghori yn ei chylch ar hyn o bryd. Diben y strategaeth yw darparu cyfeiriad clir o ran sut y mae'r Cyngor yn bwriadu ymateb i'r heriau ariannol y mae'n eu hwynebu dros y tair blynedd nesaf.

Nodir yn y strategaeth hon nifer o syniadau ar gyfer gwneud arbedion sy'n gysylltiedig ag asedau, megis:

- Lleihau nifer y swyddfeydd ac asedau tir ac adeiladau eraill yn ein perchenogaeth
- Gweithredu mesurau effeithlonrwydd ynni yn ein hadeiladau
- Moderneiddio'r ffordd yr ydym yn gweithredu a symleiddio swyddogaethau cefn swyddfa
- Moderneiddio gofal cymdeithasol i bobl hŷn
- Moderneiddio ysgolion
- Adolygu'r ddarpariaeth o Lyfrgelloedd, gwasanaethau Hamdden a Diwylliant a gwasanaethau leuenctid.

Oherwydd yr awydd hwn i sicrhau effeithlonrwydd o ran y modd yr ydym yn defnyddio ein hasedau eiddo ar gyfer darparu gwasanaethau, a hefyd i ddarparu gwasanaethau trwy ddulliau mwy cost effeithiol sy'n golygu na fyddwn efallai angen rhai o'n hasedau. Mae cyfle i leihau costau rhedeg trwy gau asedau ychwanegol nad ydym eu hangen gyda'r posibilrwydd o gynhyrchu derbyniadau cyfalaf yn sgil eu gwerthu.

Gyrrwr Allweddol 3 - Darparu Gwasanaethau yn y Dyfodol

Mae hwn yn gyrrwr allweddol ar gyfer unrhyw ymagwedd strategol tuag at reoli asedau oherwydd mae darparu gwasanaethau yn ganolog i bopeth a wnawn.

Mae'n debygol na fydd darparu gwasanaethau yn y dyfodol yn golygu defnyddio asedau fel yr ydym yn eu defnyddio ar hyn o bryd ac efallai y byddir yn mynd ati i chwilio am ddatrysiadau nad ydynt yn seiliedig ar eiddo gyda TG yn alluogwr allweddol wrth gyflawni hyn. Bydd hyn yn anochel yn arwain at resymoli ein hasedau eiddo sylfaenol wrth drawsnewid a moderneiddio gwasanaethau.

Mae'n bwysig fod gwasanaethau allweddol yn parhau i gael eu cynnal o sylfaen asedau sy'n gynaliadwy; asedau sydd yn y lleoliad cywir, yn addas i'r pwrpas, yn cael eu defnyddio'n dda ac yn cael eu cynnal a'u cadw'n dda, er mwyn helpu i ddarparu gwasanaethau yn awr a'r hyn y mae angen cynllunio ar ei gyfer yn y dyfodol. Dylai'r ddogfen hon gael ei hystyried fel arf i gynorthwyo i ymateb i'r her hon.

Gyrrwr Allweddol 4 – Lleihau'r Baich Gwaith Trwsio

Mae llawer o'n hadeiladau a adeiladwyd yn ystod y 1960au a'r 1970au yn awr yn dangos eu hoed a hynny'n bennaf oherwydd diffyg buddsoddiad dros y blynyddoedd. Bellach, mae angen buddsoddi'n sylweddol ar ffabrig yr adeiladau a'r gwasanaethau ynddynt er mwyn eu gwneud yn fwy ynni effeithlon a chost effeithiol i'w rhedeg ac i sicrhau eu bod yn gallu parhau i gefnogi'r ddarpariaeth o wasanaethau yn y dyfodol heb y risg o fethu a gorfod cau adeiladu'n ddirybudd.

Amcangyfrifir bod cost y gwaith cynnal a chadw sydd wedi cronni oddeutu £18 miliwn a hynny'n seiliedig ar ddata 2013/2014. Nid yw'n cynnwys y stad mân-ddaliadau a thai. Y swm a wariwyd ar waith cynnal a chadw ac adnewyddu yn ystod yr un cyfnod oedd £2,500,000. Petai lefelau gwariant cyfredol yn parhau, byddai'n cymryd rhyw 7 mlynedd i gwblhau'r gwaith cynnal a chadw sy'n angenrheidiol ar hyn o bryd ac, yn ystod yr un cyfnod, byddai gofynion ychwanegol yn dod i'r fei gyda hynny'n rhoi straen ychwanegol ar yr adnoddau cyfyngedig hyn.

Mae'n amlwg nad oes gan y Cyngor ddigon o adnoddau i ddod â'r ffigwr ar gyfer gwaith cynnal a chadw sydd wedi cronni i lawr i lefel y gellir ei chynnal drwy'r cyllidebau sydd ar gael ac er mwyn lleihau'r baich, bydd yn rhaid cwtogi nifer yr asedau sydd gennym.

Ceir crynodeb o'r Gyllideb Gyfalaf gyfredol ar gyfer 2014/2015 yn **Atodiad 1** ac mae'n rhoi manylion am wariant cyfalaf cynlluniedig sy'n cael ei fuddsoddi yn ein hasedau.

Gellid ymchwilio i ddulliau amgen ar gyfer ymdrin â gwaith cynnal a chadw adeiladau megis ymgysylltu â'r gymuned i gynorthwyo gyda gwaith cynnal a chadw cyffredinol mewn ysgolion er enghraifft.

1.3 Y Sylfaen Asedau Tir ac Eiddo

Mae gan y Cyngor bortffolio mawr ac amrywiol o asedau tir ac adeiladau a ddefnyddir yn bennaf i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus rheng flaen, ond hefyd, yn fwy cyffredinol, i gefnogi blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor sydd, ac eithrio asedau Priffyrdd, werth £315m¹ ar hyn o bryd. Ar y naill law mae llawer o'r asedau hyn yn cael eu hystyried yn adnodd gwerthfawr, ar y llaw arall, fodd bynnag, maent hefyd yn faich ac mae angen cyllid refeniw a chyfalaf sylweddol i'w rhedeg a'u cynnal.

Mae Tabl 1 isod yn rhestru'r safleoedd yn ôl Categori'r Asedau (ac eithrio Isadeiledd Priffyrdd).

Safleoedd yn ôl Categori Asedau

Categori	Cyfanswm	Categori	Cyfanswm
Safleoedd Manwerthu	10	Ysgolion Cynradd	47
Canolfannau Cymunedol	5	Toiledau Cyhoeddus	19
Addysg - Arall	12	Ysgolion Uwchradd	5
Tir Pori	20	Mân-ddaliadau	89
Safleoedd Diwydiannol	29	Gweithfeydd Trin Carthion	22
Canolfannau Hamdden	4	Ysgol Anghenion Arbennig	1
Safleoedd Hamdden ac Arforol	25	Amrywiol Eiddo	15
Llyfrgelloedd	10	Tir Heb ei Ddatblygu	62
Tir sy'n cael ei feddiannu	171	Clybiau Ieuencid	3
Swyddfeydd	10	Canolfannau Gofal Dydd	5
Parciau ac Ardaloedd Agored	35	Cartrefi Gofal Preswyl	6
Safleoedd Tai	360	Eiddo Dros Ben	11

Tabl 1 Safleoedd Asedau o'r System TF 2014/10/04

Yn ogystal â hyn, mae'r Cyngor hefyd yn rheoli ond nid yn berchen ar Stad David Hughes sydd y tu allan i sgôp y cynllun hwn.

Mae'r tabl isod yn torri'r data hwn i lawr ymhellach i ddangos y cysylltiad rhwng gwasanaethau / asedau.

Gwasanaeth / Cat Asedau.	Math o Ased	Gwasanaeth / Cat Asedau.	Math o Ased
Addysg	47- Ysgolion Cynradd 5 - Ysgolion Uwchradd 1 – Ysgol Arbennig 4 - Tai Ysgolion 8 – Adeiladau Addysgol Eraill	Gwasanaethau Cymdeithasol	6 - Cartrefi Gofal Henoed 5 - Canolfan Gofal Dydd Gerddi Haulfre Canolfan Byron

¹ Wedi ei gymryd o Ddatganiad Cyfrifon 2013/14 y Cyngor

Dysgu Gydol Oes ac Amgueddfeydd a Diwylliant	10 - Llyfrgelloedd 5 - Amgueddfeydd ac Oriellau 1 – Archifdy 13 - Canolfannau leuenctid a Chymuned	Tai	360 - Safleoedd Tai 3805 - Tai a Fflatiau 700 - Garejis 1 – Canolfan J O 'Toole Y Tollidy, Llanfairpwll
Economaidd	3 – Canolfan Hamdden gyda Phwll 1 – Canolfan Hamdden heb bwll 1 - Cwrs Golff a Llain Ymarfer 5 – Safleoedd Hamdden Eraill 5 - Llithrfeydd / Pierau / Dociau Nifer o Barciau a Mannau Agored Angorfeydd Arforol	Priffyrdd a Rheoli Gwastraff	19 - Toiledau Cyhoeddus 2 - Canolfan Ailgylchu Gwastraff 1 - Gwaith Compostio mewn Cynhwysydd 1 - Depo Priffyrdd 1 – Ysgubor Halen, Sied Peiriant Graeanu a Chanolfan Ailgylchu Priffyrdd 1 - Depo a Swyddfeydd Biffa 1 – Garej Fflyd 4 – Uned Storio 76 – Meysydd Parcio 2 - Pontydd i Gerddwyr 1 - Terfynell Maes Awyr Cyfeiriwch at Atodiad 7 am fanylion am Km o ffyrdd, palmentydd a strwythurau Priffyrdd.
Eiddo	15 - Eiddo Amrywiol 92 - Mân-ddaliadau 20 - Safleoedd Tir Pori 171 - Safleoedd sy'n cael eu Defnyddio 62 – Safleoedd heb eu Datblygu 11 – Eiddo nad oes eu hangen 18 - Unedau Manwerthu 18 – Stad David Hughes 5 - Stadau Diwydiannol 90 – Unedau Diwydiannol	Asedau Cymunedol	35 – Parciau ac Ardaloedd Agored
		Gweinyddol	9 - Adeiladau Swyddfa
		Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	-Bythynnod, Goleudy a Chytiau Cychod Llanddwyn - Parc Gwledig Morglawdd Caergybi, adeiladau, oriel a strwythurau.

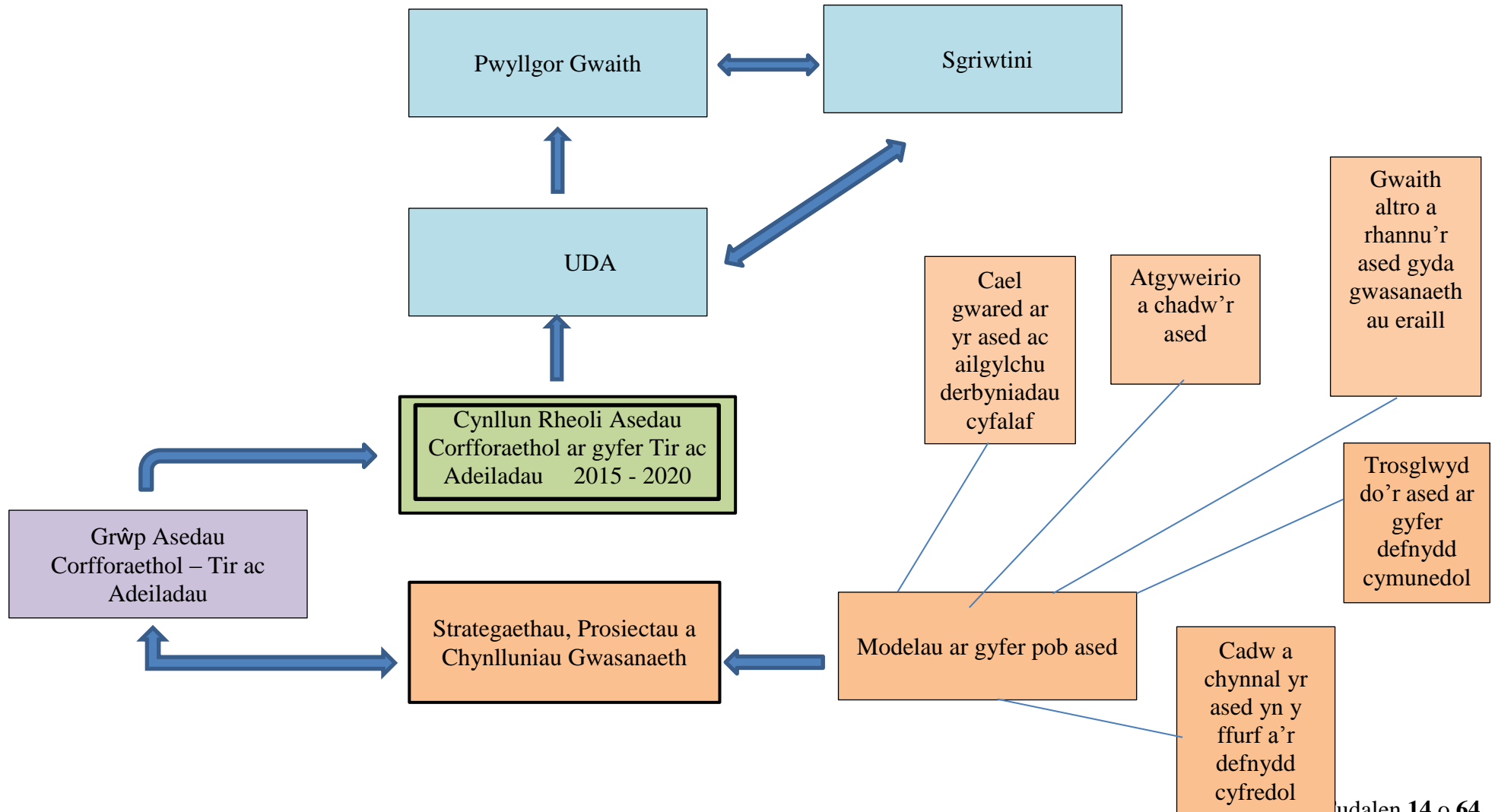
"It has been identified that a poor fit between service requirements and the property asset from which it is delivered is a risk to the Authority. If the asset does not support service delivery, it will detract from the Council's service to its citizens."²

Er mwyn sicrhau bod gennym sylfaen asedau sy'n gynaliadwy ac sy'n gallu cefnogi'n llwyr y ddarpariaeth o wasanaethau yn y dyfodol, mae angen i ni herio'r sefyllfa sydd ohoni o ran y modd y mae ein hasedau wedi eu halinio ar hyn o bryd gyda'r ddarpariaeth o wasanaethau ac i benderfynu ar y newidiadau y mae angen eu gwneud er mwyn sicrhau y byddant yn cefnogi trawsnewid gwasanaethau wrth i ni symud ymlaen.

Mae angen i wasanaethau'r Cyngor sgrwtineiddio a herio defnydd, effeithiolrwydd, rheolaeth a hyd yn oed y cyfiawnhad dros gadw llawer o'u hasedau a'r model a ddangosir isod yw'r mecanwaith y bwriedir ei ddefnyddio i wneud hyn.

² Canllawiau Arfer Orau RICS ar gyfer Rheoli Asedau'r Sector Cyhoeddus

Model Strategaeth Asedau

1.4 Rheoli'r Asedau

Mae angen cymryd ymagwedd strategol, gydlynol, corfforaethol a chyfannol tuag at reoli ein hasedau ac mae'r holl asedau tir ac eiddo yn cael eu hystyried yn asedau corfforaethol er mwyn sicrhau y cyflawnir hyn. "Our Land and Building Assets are a strategic resource that needs to be actively managed at both corporate and service level with ongoing property issues and maintenance needs being considered at a strategic corporate level, not as an afterthought"³.

Drwy fabwysiadu dull Landlord Corfforaethol, caiff elfennau o'r cyfrifoldeb dyddiol ar gyfer gweithrediadau adeiladu eu dirprwyo i'r gwasanaethau a'u rheolwyr adeiladau sydd, mewn rhai achosion, â Chytundeb Lefel Gwasanaeth gyda'r Gwasanaethau Eiddo i ddelio â materion cynnal a chadw o ddydd i ddydd fel y maent yn codi. Rôl Eiddo fel y Landlord Corfforaethol yw sicrhau bod asedau yn ddiogel i'w defnyddio, bod fframweithiau cyfreithiol yn eu lle ac nad yw gwerth yr asedau'n cael ei danseilio.

Mae rheolaeth ein hasedau'n cael ei hatgyfnerthu gan amrywiaeth o gyfrifoldebau deddfwriaethol a statudol megis Diogelwch Tân, Rheoli Asbestos, Legionella, Deddf Gwahaniaethu ar Sail Anabledd, Cyfraith Iechyd a Diogelwch ac ati. Yn ogystal â'r rhain, mae awydd i leihau ein hallyriadau carbon a'n defnydd o ynni.

Ac eithrio asedau Tai a Phrifyrdd ac Asedau Arforol sy'n cael eu rheoli gan y gwasanaethau perthnasol, mae'r rhan fwyaf o'n hasedau tir ac adeiladau yn cael eu rheoli ar lefel weithredol gan y Tîm Gwasanaethau Eiddo er mwyn sicrhau bod unrhyw risg o dorri ein cyfrifoldebau statudol yn cael ei chadw i'r lefel isaf bosib. Gwneir hyn drwy gynnal arolygon cyfnodol rheolaidd o offer a chyfarpar trydanol, asbestos, legionella, risg tân, gwydr diogelwch, archwiliadau mynediad ac arolygon cyflwr.

Caiff arolygon o gyflwr yr eiddo hyn eu cynnal ar 20% ohonynt bob blwyddyn er mwyn sicrhau bod y data diweddaraf ar gael i hysbysu'r Dangosyddion Perfformiad Corfforaethol ar gyfer Rheoli Asedau Iechyd y mae'n rhaid eu cwblhau yn flynyddol a hefyd i nodi gwaith sydd ei angen i gynnal asedau mewn cyflwr defnyddiol dros y pum mlynedd nesaf. Mae DP ar gyfer Data Cyflwr ar gyfer 2013/2014 yn **Atodiad 3** sy'n nodi'r % o adeiladau sydd mewn cyflwr A = Da, B = Boddhaol, C = Gwael a D = Drwg

Oherwydd bod ein hasedau yn gyffredinol yn ddrud i'w rhedeg a'u cynnal, gellir sicrhau arbedion os gellir eu defnyddio'n ddwysach neu leihau eu costau. Yr her yw dod o hyd i ffyrdd o weithio asedau'n galetach neu ddod o hyd i ddulliau eraill o ddarparu gwasanaethau gan leihau nifer yr asedau yn ein perchnogaeth a'r allwedd i hyn yw;

³ Adroddiad Archwilio Hot Property 2005

- Herio ein defnydd o'n hasedau yn seiliedig ar ffyrdd newydd o weithio a darparu gwasanaethau sydd bellach yn bosib oherwydd newidiadau technolegol.
- Ymchwilio i'r berthynas rhwng asedau'r Cyngor ac asedau sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus a'r sector preifat yn ein hardal er mwyn nodi cyfleoedd i rannu asedau neu drosglwyddo'r gwasanaethau a ddarperir.

Ar hyn o bryd, mae Byrddau'r Rhaglenni Trawsnewid ar gyfer Gweithio'n Gallach, Gofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn ac Addysg yn edrych ar sut yr ydym yn gweithio, sut y gallwn weddnewid a moderneiddio'r ffordd yr ydym yn gweithio a sut ac ym mhle y bydd gwasanaethau'n cael eu darparu a chan bwy.

Mae strategaethau ar gyfer Llyfrgelloedd, Hamdden, Ieuenctid a Diwylliant ac Amgueddfeydd yn cael eu datblygu gyda'r bwriad o drawsnewid a moderneiddio'r gwasanaethau hyn ac mae'n bosibl y gall y rhain arwain at gyfleoedd i resymoli asedau.

Mae cynnydd y rhaglenni a'r strategaethau allweddol hyn yn cael ei fonitro'n gorfforaethol drwy un o'r Byrddau Rhaglen Trawsnewid Corfforaethol:

- Angen diweddariad
- Angen diweddariad

1.4.1 Rôl y Grŵp Asedau Tir ac Adeiladau Corfforaethol (CLBAG)

Mae'r CLBAG yn grŵp sy'n gweithio ar lefel uchel ac yn eistedd ochr yn ochr â'r Grŵp Dyrannu ac Adolygu Cyfalaf Corfforaethol a'i bwrpas yw sicrhau, drwy arferion rheoli effeithiol a chyfannol, y defnydd gorau o dir ac asedau adeiledig yr awdurdod.

Rôl y grŵp yw:

- Adolygu achosion busnes y rhaglenni a phrosiectau asedau sy'n deillio o'r rhaglen gorfforaethol er mwyn sicrhau bod pob achos busnes yn cydymffurfio â gofynion statudol, blaenoriaethau y mae'r Cyngor wedi cytuno arnynt a'r Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol hwn.
- Nodi cyfleoedd ar gyfer rhannu'r defnydd o asedau a chyfrannu at gyflwyno gwasanaethau gwell, gwell cynaliadwyedd a lleihau costau.
- Herio ac adolygu ceisiadau am arian o gronfeydd refeniw allanol, gwariant refeniw ac ar gyfer cyflawni prosiectau. Ystyried defnydd arfaethedig o asedau, arferion rheoli sy'n gysylltiedig ag asedau a nodi cyfleoedd posib ar gyfer rhesymoli asedau a chael gwared arnynt.
- Adolygu'r amcanion gwreiddiol ar gyfer cael rhai mathau o asedau, e.e. rhai diwydiannol, manwerthu, amaethyddol, diwylliannol ac ati ac os nad ydynt bellach yn cwrdd â blaenoriaethau'r Cyngor neu ddim mwyach yn flaenoriaeth ganddo. Cyfiawnhau eu cadw.

Amcanion y grŵp yw:

- Sicrhau bod prosiectau a strategaethau sy'n ymwneud ag asedau tir ac adeiladau'n gwneud synnwyr corfforaethol ar draws pob rhaglen a'u bod yn sicrhau'r manteision mwyaf o ran darparu gwasanaethau a chreu incwm.
- Sicrhau hyder yn y broses o waredu a phrynu tir ac asedau adeiledig ar draws yr holl raglenni a chodi proffil rheoli eiddo i lefel gorfforaethol.
- Ysgogi newid a gwelliant yn y modd y mae tir ac asedau adeiledig yn cael eu defnyddio a'u rheoli i gynorthwyo'r gwaith o gyflawni'r cynllun corfforaethol a gweithredu fel y corff cymeradwyo y bydd yr holl newidiadau sy'n gysylltiedig ag asedau a gynigir gan y gwasanaethau yn cael eu sianelu drwyddo ac sydd â'r gair olaf ynghylch sut mae gwasanaethau yn cael defnyddio'r asedau hyn.

Mae'r model Llywodraethu a ddangosir yn **Atodiad 2** yn dangos y berthynas rhwng y byrddau rhaglen, strategaethau a phrosiectau, y Grŵp Asedau Tir ac Adeiladau Corfforaethol a'r Grŵp Adolygu Dyraniadau Cyfalaf.

Mae'r rhan hon o'r cynllun wedi ei chytuno a'i chymeradwyo gan:

Arweinydd y Cyngor ----- Prif Weithredwr -----

Cyng Ieuan Williams

Dr Gwynne Jones

ADRAN 2 - DOGFEN WEITHIO

2.1 Trawsnewid Gwasanaethau

Yn y rhan hon o'r cynllun, gwelir y "Prif" gynigion o'r gwahanol raglenni a strategaethau sy'n cael eu gweithredu ar hyn o bryd ac a fydd yn effeithio ar ein hasedau ac sy'n debygol o newid wrth i'r strategaethau hyn gael eu datblygu ymhellach. Bydd y rhan hon a rhannau canlynol y cynllun hwn hefyd yn newid ac yn cael eu diweddarau i dracio'r newidiadau hyn ac fel y nodwyd yn flaenorol, mae hon yn ddogfen fyw a fydd yn cael ei diweddarau'n rheolaidd yn ystod y 5 mlynedd nesaf. Mae'r adran hon yn cynnwys y gwasanaethau / prosiectau / Asedau canlynol:

- 2.1.1 - Trawsnewid Addysg
- 2.1.2 - Rhesymoli Swyddfeydd a'r Prosiect Gweithio'n Gallach
- 2.1.3 - Neuadd y Sir
- 2.1.4 - Trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn
- 2.1.5 – Y Stad Mân-ddaliadau
- 2.1.6 – Y Strategaeth Dai
- 2.1.7 - Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd
- 2.1.8 - Strategaeth Rheoli Gwastraff
- 2.1.9 - Cynllun Swyddogaeth Hamdden
- 2.1.10 – Strategaeth ar gyfer Asedau Llyfrgell, Ieuenctid, Diwylliant a Threftadaeth
- 2.1.11 - Parciau, Mannau Agored ac Eiddo Amrywiol
- 2.1.12 - Portffolio Diwydiannol
- 2.1.13 - Portffolio Manwerthu
- 2.1.14 – Asedau Arforol

2.1.1 Trawsnewid Addysg

Y prif yrwyrr y tu ôl i'r Rhaglen Moderneiddio Ysgolion yw:

- Mae'r gorgyflenwad o leoedd mewn ysgolion cynradd ac uwchradd yn costio arian i'r Awdurdod.
- Yr adroddiad arolygu beirniadol o'r Awdurdod gan Estyn a gynhaliwyd yn 2012.
- Mae'r rhaglen Ysgolion y 21^{ain} Ganrif a noddur gan Lywodraeth Cymru yn gofyn am ddadansoddiad gan yr Awdurdod o ddigonolrwydd ei ysgolion er mwyn denu arian cyfatebol.

Yr egwyddor sylfaenol allweddol sy'n gyrru'r rhaglen moderneiddio ysgolion yw i Awdurdod Lleol Ynys Môn fod yn un o'r awdurdodau sy'n perfformio orau yng Nghymru gydag ysgolion a darpariaeth sy'n arwain y sector. Felly, mae'n hollbwysig i unrhyw newid i'r ddarpariaeth ysgolion arwain at brofiad addysgol gwell i ddisgyblion yn yr ardal honno.

Bydd y Bwrdd Trawsnewid Addysg yn goruchwyllo'r Rhaglen Moderneiddio Ysgolion a fydd yn trawsnewid y stad ysgolion ar Ynys Môn. Mae'r rhaglen pymtheg mlynedd,

sydd wedi'i rhannu'n bedwar band h.y. Band A i Fand D, yn cynnig newid radical a fydd yn y pen draw yn arwain at leihad yn y gorgyflenwad presennol o leoedd ysgol i gwrdd â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru.

Mae archwiliad o bortffolio'r Awdurdod o adeiladau ysgol [gwerth £7.5m o waith cynnal a chadw wedi cronni mewn ysgolion cynradd a £ 5.2m mewn ysgolion uwchradd] yn nodi bod diffygion difrifol o ran addasrwydd nifer o safleoedd ac adeiladau cyfredol, gan gynnwys materion iechyd a diogelwch y mae angen rhoi sylw bris iddynt sy'n codi cwestiwn ynghylchu hyfywedd tymor hir rhai o'n hysgolion cynradd presennol.

Mae'r angen i gynnal nifer fawr o adeiladau ysgol sy'n heneiddio a'r isadeiledd ategol yn anghynaliadwy. Mae angen i'r Cyngor sefydlu sylfaen tymor hir a chynaliadwy ar gyfer ysgolion ar yr ynys a fydd yn gofyn am fuddsoddiad cyfalaf sylweddol. Er mwyn cyflawni hyn, bydd angen i'r Cyngor weithio gyda Llywodraeth Cymru i fuddsoddi yn isadeiledd ein hysgolion.

Bydd y rhaglen foderneiddio felly yn cynnwys:

- Cynlluniau adeiladu o'r newydd sydd eisoes wedi cael eu llunio;
- Cyfuno ysgolion cyfredol drwy gyfuniad o ffederasiynau ysgol a'u cyfuno ar un safle a ffeirir;
- Adolygu a diwygio ffiniau dalgylchoedd;
- Adeiladu ysgolion ardal newydd;
- Cyd-leoli ysgolion cynradd ac uwchradd ar yr un campws [neu'n agos at ei gilydd] fel y cam cyntaf i symud tuag at ddarpariaeth dalgylch ar gyfer addysg 3-18;
- Cau ysgolion nad ydynt yn addas i'w pwrpas.

Bydd hyn yn arwain at:

- Adeiladau ysgolion sy'n creu amgylchedd dysgu deniadol.
- Codi safonau addysgol.
- Lleihad yn nifer y lleoedd dros ben.
- Creu amodau lle gall Penaethiaid lwyddo.
- Sicrhau digon o Benaethiaid ar gyfer y dyfodol.
- Sicrhau bod y gymuned yn gwneud y defnydd mwyaf posibl o adeiladau ysgol

2.1.1.1 Amserlen Gweithredu

Yn dilyn mabwysiadu'r Strategaeth gan y Pwyllgor Gwaith, mae cyfarfodydd ymgynghori ffurfiol wedi eu cynnal yn yr ardaloedd y bwriedir eu hadolygu er mwyn cyflwyno'r rhesymeg ac ystyried opsiynau posibl. Bydd ymgynghori o'r fath yn parhau a bydd y cyfarfodydd ymgynghori ffurfiol hyn yn digwydd dros gyfnod o 4 blynedd fel y dangosir yn y tabl isod.

Band A Ymgynghoriad 2013-14 Gweithredu 2014-18	Band B Ymgynghoriad 2014-15 Gweithredu d 2018-22	Band C Ymgynghoriad 2015-16 Gweithredu 2022-	Band D Ymgynghoriad 2016-17 Cyfnod gweithredu 2022-
Ynys Gybi [Gogledd] - Y Parc, Parchedig Thomas Ellis, Llaingoch	Ardal y Gogledd-ddwyrain - Amlwch, Penysarn, Carreglefn, Llanfechell, Cemaes, Rhosybol	Ardal Llangefni - Y Graig, Talwrn, Corn Hir, Bodffordd, Henblas, Esgeifiog	Ynys Gybi [De] - Kingsland, Morswyn, Llanfawr, Santes Fair
De Ddwyrain Ynys Môn - Llangoed, Llanddona, Biwmares	Gorllewin Canol - Bryngwran, Y Ffridd, Pencarnisiog, Rhosneigr	Arfordir y Gogledd-orllewin - Rhoscolyn, Y Fali, Tywyn, Bodedern, Caergeiliog	Arfordir y Dwyrain - Llanbedrgoch, Goronwy Owen, Moelfre, Pentraeth

Y Llannau - Llanfachraeth, Ffrwd Win, Cylch y Garn.	Canol y Gogledd-orllewin - Llannerchymedd	Arfordir y -De-ddwyrain Llanfairpwll, Llandegfan, Porthaethwy	
Arfordir y De Orllewin - Dwyran, Bodorgan, Niwbwrch, Llangaffo, Brynsiencyn, Parc y Bont			

Bydd yr ymatebion o bob cyfarfod ymgynghori ffurfiol yn cael eu cyflwyno i'r Pwyllgor Gwaith a fydd wedyn yn penderfynu ar yr opsiwn i'w weithredu ar gyfer ardal / ysgol unigol.

Bydd y Cyngor yn ymgynghori â rhieni, llywodraethwyr ysgol, staff a chydranddeiliaid perthnasol eraill yn ystod yr ymgynghoriadau hyn.

Ar adeg drafftio'r adroddiad hwn, roedd caniatâd a chyllid wedi eu rhoi ar gyfer adeiladu Ysgol Gynradd Ardal newydd yng Nghaerdybi a fydd yn arwain at gau tair o'r ysgolion cyfredol ac Ysgol Gynradd Ardal newydd yn ardal y Llannau gyda chau tair o'r ysgolion cyfredol. Mae ymgynghori hefyd wedi cychwyn yn ardal y De Orllewin.

2.1.1.2 Cost Amlinellol y Rhaglen

Amcangyfrifir mai £173,280,000 fydd cost gyffredinol y rhaglen a byddai'r Cyngor yn gofyn am £ 86,640,000 o arian cyfatebol gan Lywodraeth Cymru. O'r swm hwn, bydd £33,550,000 yn cael ei wario ar y prosiectau a amlinellwyd ar gyfer 'Band A' y rhaglen.

Bydd yr Awdurdod yn defnyddio derbyniadau cyfalaf o'i raglen rhesymoli asedau i gwrdd â rhan o'i gyfraniad cyfatebol. Nid oes unrhyw ddisgwyliad y bydd unrhyw ffynhonnell gyllid ychwanegol sylweddol ar gael, ond byddir yn mynd ati'n egnïol i nodi a sicrhau cyllid o'r fath yn unol â rhesymoli asedau. Bydd nifer o ddatblygiadau o bwys yn digwydd ar yr ynys dros y blynyddoedd nesaf, fel y Rhaglen Ynys Ynni, a rhoddi'r ystyriaeth ofalus i'r posibilrwydd y bydd modd sicrhau cyllid o un neu ragor o'r rhain.

Mae Swyddog Adran 151 y Cyngor wedi cadarnhau bod y lefel o fenthycy digefnogaeth sydd ei angen ar gyfer cwblhau Band A yn fforddiadwy. Y brif risg yw na fydd modd efallai gwireddu'r derbyniadau cyfalaf, ond rhagwelir y gellir gwneud iawn am unrhyw ddiffyg drwy ddefnyddio'r ddarpariaeth sy'n weddill ar gyfer benthycy darbodus a thrwy reoli'n ofalus weddill Rhaglen Gyfalaf yr Awdurdod. Yn ogystal, bydd y Pwyllgor Gwaith yn parhau i gadw golwg ar fforddiadwyedd cyffredinol gyda'r disgwyliad y bydd raid cymeradwyo'r achos busnes manwl ar gyfer pob prosiect unigol.

Y tu hwnt i'r amserlen ar gyfer materion Band A mae'n anochel y bydd materion yn llai sicr, yn enwedig o ystyried y rhagolygon cynyddol llwm ar gyfer gwariant cyhoeddus, ond ar hyn o bryd, nid oes rheswm i awgrymu na ellir cynnal y proffil cyllid arfaethedig hyd at 2023 o leiaf (hy rhan o'r ffordd drwy Band C). Y tu draw i hyn, mae'r amserlenni hir a nifer o ffactorau amrywiol cysylltiedig yn golygu y bydd yn rhaid parhau i adolygu fforddiadwyedd wrth i'r Rhaglen fynd yn ei blaen.

Felly, yn ystod oes y cynllun hwn (pum mlynedd), rydym yn debygol o weld y ddwy ysgol ardal newydd yn cael eu hadeiladu gyda hynny'n arwain at gau a gwerthu chwech o ysgolion cynradd hŷn.

2.1.2 Rhesymoli Swyddfeydd a'r Prosiect Gweithio'n Gallach

Y gyrrwr gwreiddiol ar gyfer creu'r Prosiect Gweithio'n Gallach oedd awydd yr Awdurdod i resymoli ei bortffolio swyddfeydd am amryw o resymau, gan gynnwys costau cynnal a chadw parhaus ac addaswydd adeiladau fel swyddfeydd. Mae nifer o adeiladau wedi cael eu nodi ar gyfer eu cau yn y dyfodol agos sy'n golygu bod angen cynllun clir ynghylch sut i ail-leoli'r staff sy'n gweithio ym mhob un ohonynt i'r Prif Adeilad; mae'r rhain yn cynnwys:

- Parc Mount;
- Rovacabin;
- Tŷ Penyrsedd;
- Canolfan Hyfforddiant Môn;
- Hen Ysgol y Graig
- Adeiladau Cynnal & Genesis

Nid ystyrir bod yr adeiladu hyn sy'n cael eu defnyddio fel swyddfeydd ar hyn o bryd yn 'addas i'r pwrpas' o ran eu gosodiad a'u dyluniad ac oherwydd eu cyflwr cyffredinol, nid oes unrhyw opsiynau ymarferol ar gyfer eu hadnewyddu. Mae angen ystyried opsiynau ynghylch sut i wneud y defnydd gorau o'r asedau sydd ar gael i'r Awdurdod tra'n ceisio gwella argaeledd a hygyrchedd gwasanaethau i'r sawl a fydd yn eu defnyddio yn y pen draw.

Ar hyn o bryd, mae oddeutu 200 o staff yn gweithio yn y swyddfeydd lloeren sy'n cael eu defnyddio gan yr Awdurdod a bydd angen eu symud unwaith y bydd penderfyniad wedi ei wneud i gau eu llefydd gweithio presennol. Bydd y Prosiect Gweithio'n Gallach yn ceisio trawsnewid yr amgylchedd gwaith fel y gall nifer fwy o staff i ddefnyddio'r prif Swyddfeydd y Cyngor ac/neu leoliadau cymunedol fel eu prif lefydd gweithio ac i wneud hynny, bydd angen mabwysiadu ymagwedd fwy modern o ran y modd y darperir gwasanaethau.

Mae costau cynyddol cynnal a chadw adeiladau sy'n heneiddio, ynghyd â'r cynnydd mewn costau tanwydd, yn golygu bod rhaid i ni ystyried a ydym ar hyn o bryd yn gwneud y defnydd gorau o'n portffolio o swyddfeydd. Mae cost gofod swyddfeydd ar draws y DU yn amrywio, fodd bynnag, cydnabyddir bod 45% i 50% o swyddfeydd yn wag ar unrhyw un adeg⁴ a bod gweithle penodol ar gyfer pob gweithiwr yn awr foethusrwydd drud.

⁴ Flexibility.co.uk

Mae'n rhaid i'r Awdurdod leihau ei wariant yn sylweddol, a chyda bwlch ariannol o tua £ 21miliwn⁵ y mae angen ei gau dros y 3 blynedd nesaf, mae angen i'r Cyngor groesawu newid er mwyn wynebu heriau'r dyfodol a pharhau i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel yn y dyfodol.

Yn seiliedig ar werthusiad a gynhaliwyd gan y Gwasanaethau Eiddo o'r adeiladau swyddfa y bwriedir eu cau, gwnaed y rhagdybiaethau / brasamcanion canlynol mewn perthynas â'r arbedion a ddisgwylir yn sgil gwagio'r safleoedd hyn:

Arbedion blynyddol:

Rovacabin - £ 30k

Parc Mount - £ 52k

Hyfforddiant Môn - £ 24k

Tŷ Penyrsedd - £ 13k

Hen Ysgol y Graig - £ 38k

Cynnal - £ 6.5k

Tŷ William Jones - £ 15k

Cyfanswm - £ 178.5k y flwyddyn

Derbyniadau Cyfalaf Posib:

(DS Mae'r ffigurau hyn yn dibynnu ar gyflwr y farchnad pan gânt eu gwerthu ac yn amodol ar eu gwirio yn ystod datblygu'r Achos Busnes Llawn)

Rovacabin - £ 130k

Parc Mount - £ 300k

Hyfforddiant Môn - derbyniadau net bychan iawn ar ôl caniatáu ar gyfer costau clirio a dymchwel y safle

Tŷ Penyrsedd - £ 133k

Hen Ysgol y Graig - mae'r derbyniadau cyfalaf eisoes wedi eu neilltuo mewn perthynas ag adleoli Ysgol y Graig ac Ysgol y Bont

Cyfanswm - tua £ 600k

Cymerwyd o'r Achos Busnes ar gyfer y Prosiect Gweithio'n Gallach

2.1.2.1 Ail-leoli Ystafelloedd Hyfforddi o Tŷ William Jones

Ystyrir nad yw lleoliad presennol yr ystafelloedd hyfforddi yn addas oherwydd eu bod mewn adeilad nad yw'n cydymffurfio gyda'r Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd a'u bod ar lawr cyntaf adeilad na ellir ond cael mynediad iddo trwy ddringo grisiau cul, serth. Yn ogystal, mae'r Cyngor yn prydlesu'r rhan hon o'r adeilad am £15,800 y flwyddyn a bydd angen adnewyddu'r brydles yn hydref 2016. Felly mae cyfle i wneud arbedion os gellir dod o hyd i lety arall.

Ystyriwyd Pencadlys y Cyngor fel un posibilrwydd ar gyfer lleoli'r ystafelloedd hyfforddi ond oherwydd prinder lle a'r angen i wneud darpariaeth ar gyfer staff a fydd yn adleoli o adeiladau eraill a fydd yn cau, mae angen lleoliad arall. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae astudiaeth wedi cychwyn i ddod o hyd i leoliadau eraill posib.

⁵ Wedi ei nodi yn yr adroddiad ar Gyllideb 2014/15 a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Gwaith ar 15 Gorffennaf, 2013

2.1.3 Neuadd y Sir

Mae'r llawr gwaelod yn Neuadd y Sir yn cael ei ddefnyddio ar hyn o bryd gan y Cofrestryddion a'r Cyngor Tref ac mae ardaloedd yr hen Lys yn cael eu defnyddio ar hyn o bryd gan y Tîm Arfarnu Swyddi a thimau eraill yn y Gwasanaeth Adnoddau Dynol. Mae cefn yr adeilad a ddefnyddiwyd gynt gan yr Heddlu yn cael ei ddefnyddio ar gyfer storio dogfennau am dymor byr ac fel canolfan ar gyfer Tîm Cludiant Cymunedol Môn.

Nid yw'r ail lawr yn cael ei ddefnyddio ac mae angen gwneud gwaith i gryfhau strwythur y llawr. Nid oes mynediad 'chwaith ar gyfer pobl anabl ac mae angen ei adnewyddu a'i atgyweirio'n gyffredinol. Os yw am gael ei ddefnyddio ar gyfer swyddfeydd, bydd angen buddsoddiad cyfalaf sylweddol.

Ystyriwyd y posibilrwydd o ddefnyddio rhan o'r adeilad ar gyfer Ystafelloedd Hyfforddi fel rhan o'r Prosiect Gweithio'n Gallach neu i gwrdd â dyheadau prosiectau eraill fel y Cynllun Gofal Ychwanegol i Oedolion Hŷn, ond ystyrir nad yw'n addas ar gyfer y naill brosiect na'r llall.

Mae angen gwerthuso'r opsiynau er mwyn dod i benderfyniad am ddyfodol yr adeilad hwn. Dylai'r opsiynau gynnwys ymhlith pethau eraill:

- Gwneud dim a chynnal y 'status quo' gan ddefnyddio mannau gwag ar gyfer storio.
- Adnewyddu a gwella ardaloedd gwag i ddarparu lle modern a hwylus ar gyfer swyddfeydd i'w rhentu neu y gall y Cyngor eu defnyddio.
- Ail-leoli'r Cyngor Tref a'r Cofrestryddion gyda'r bwriad o werthu'r adeilad.

Felly, o fewn oes pum mlynedd y Cynllun Rheoli Asedau rydym yn debygol o weld staff yn cael eu hail-leoli o adeiladau Parc Mount, Hyfforddiant Môn, y Rovacabin, Y Graig, Pen yr Orsedd, Cynnal a Genesis oherwydd y bydannt yn cau, a'r ystafelloedd hyfforddi yn symud o Tŷ William Jones.

2.1.4 Trawsnewid Gofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn

Mae'r Gwasanaethau Cymdeithasol yn edrych ar sut y darperir gwasanaethau yn y dyfodol mewn perthynas â'i gartrefi gofal preswyl. Gyda phoblogaeth sy'n heneiddio rhagwelir y bydd cynnydd o 40% yn nifer y bobl 65+ oed, sef o 40% o 14,000 yn 2008 i 20,100 yn 2023 ac mae amcangyfrifon yn awgrymu y bydd tua hanner y dynion a thraean o'r merched angen cymorth gan y gwasanaethau gofal cymdeithasol wrth iddynt fynd yn hŷn.

Mae'r ddarpariaeth bresennol a gynigir drwy'r cartrefi gofal preswyl yn ddrud iawn ac mewn perygl o fod yn anfforddiadwy. Mae nifer o faterion yn gorfodi'r gwasanaeth i edrych ar ddyfodol y ddarpariaeth hon megis:

- Mae llai o bobl yn dewis gofal preswyl ac mae gwaith ymgynghori a wnaed gyda thrigolion yr ynys wedi dangos bod yn well ganddynt aros yn eu cartrefi eu hunain cyhyd â phosibl. Mae lefel y defnydd yn ystod y tair blynedd diwethaf yn dangos bod yna 18 o welyau yn wag ar gyfartaledd yn y gwasanaeth bob wythnos.
- Mae angen buddsoddiad i wella cyflwr y stad breswyl. Amcangyfrifir bod angen gwario oddeutu £700,000 ar waith cynnal a chadw dim ond i sicrhau bod y cartrefi'n cwrdd â safon dderbyniol.
- Bydd angen gwaith ailfodelu helaeth yn y rhan fwyaf o'r cartrefi er mwyn cwrdd â safonau'r unfed ganrif ar hugain, gofynion statudol a disgwyliadau defnyddwyr gwasanaeth. Mae cost y gwaith hwn yn debygol o fod oddeutu £1M - £2M.
- Mae stad breswyl y Cyngor yn amrywio o ran ansawdd y cyfleusterau sydd ar gael ac maent yn ddrutach yn gyffredinol nag yn y sector preifat.
- Mae lefelau uchel o absenoldeb staff.

Mae'r gwasanaeth wedi dod i'r casgliad nad yw cynnal y 'status quo' yn opsiwn ac nid yw darparu mwy am yr un gost yn bosib nac yn wir yn cyd-fynd ag anghenion y gymuned ac ystyrir mai'r opsiwn a ffeirir yw newid i ddarpariaeth "Gofal Ychwanegol" yn y gymuned, sef darpariaeth y gwyddys bod galw ac angen amdani. Mae datblygu Gofal Ychwanegol bellach yn flaenoriaeth i'r Cyngor. Mae'r gwasanaeth wedi nodi mai'r ardaloedd blaenoriaeth ar gyfer datblygu Gofal Ychwanegol yn y lle cyntaf yw Amlwch a Llangefni ac wedyn De'r ynys.

Trwy'r ymgynghoriad cyhoeddus sydd wedi digwydd yn y ddwy ardal hyn, mae'n amlwg bod pobl hŷn sy'n byw yn eu cartrefi eu hunain yn awyddus iawn i barhau i fyw'n annibynnol. Mae "Gofal Ychwanegol" yn cefnogi hynny ac mae'r rhan fwyaf yn bendant nad ydynt yn dymuno mynd i ofal preswyl.

Yn ogystal, bydd yn fwy cost effeithiol i'r Cyngor ddarparu Gofal Ychwanegol yn hytrach na Gofal Preswyl. Mae'r Gwasanaeth a'r Adran Gyllid wedi rhagweld y

byddai symud i Ofal Ychwanegol yn y manau hyn a pheidio â rhedeg cartrefi gofal preswyl yno yn creu tua £7.8m o arbedion dros gyfnod o ddeng mlynedd.⁶

O safbwynt asedau, y goblygiadau yw y ceir gwared ar o leiaf ddau gartref gofal arall sydd ym mherchnogaeth y Cyngor unwaith yr agorir cyfleusterau Gofal Ychwanegol newydd ac mae'n bwysig nodi na fydd y cyfleusterau Gofal Ychwanegol newydd yn asedau sy'n eiddo i'r Cyngor.

Elfen allweddol ar gyfer sicrhau gweithrediad llwyddiannus Cynlluniau Gofal Ychwanegol yw cael partneriaethau effeithiol gyda'r trydydd sector / sector preifat. Y model arferol yw bod Landlord Cymdeithasol Cofrestredig (LCC), sef Cymdeithas Dai fel arfer, yn darparu'r buddsoddiad ac yn gwneud y gwaith datblygu mewn partneriaeth â'r Awdurdod Lleol. Mae'r Awdurdod Lleol ei hun yn gwneud ceisiadau am y grantiau sydd ar gael ac mae'r trigolion yn talu rhent i'r LCC.

Cynhaliwyd cyfarfodydd archwiliadol cychwynnol rhwng y gwasanaeth a Phrif Weithredwyr y tri Landlord Cymdeithasol Cofrestredig yng Ngogledd Cymru er mwyn sefydlu pa ddiddordeb sydd ganddynt mewn datblygu cyfleusterau Gofal Ychwanegol ar yr ynys yn lle'r cartrefi gofal presennol.

Mae'r Pwyllgor Gwaith wedi cytuno Cynllun Busnes ar gyfer gweithredu Gofal Ychwanegol ac wedi cytuno y gellir defnyddio a gwerthu'r safleoedd a nodwyd ar gyfer datblygiadau Gofal Ychwanegol. Mae proses gaffael yn cael ei gweithredu ar hyn o bryd gyda'r Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig. Mae cais am gyfalaf ychwanegol wedi ei gyflwyno hefyd i'r Strategaeth Gyfalaf i gynorthwyo, o bosib, gydag adeiladu Cynllun Gofal Ychwanegol.

Yn ogystal, mae gwaith yn mynd rhagddo gyda swyddogion o bob rhan o'r gwasanaethau perthnasol i nodi safleoedd posib yn "Ne'r" ynys ac i ymgynghori yn lleol eto gydag aelodau etholedig a chymunedau lleol. Unwaith y bydd eglurder o ran lleoliad y safleoedd, bydd y cynigion pellach ar gyfer Gofal Ychwanegol ar y rhan hon o'r ynys yn cael eu hystyried.

Mae'n anochel y bydd y newid hwn yn y ddarpariaeth gofal yn cael effaith fawr ar y portffolio o gartrefi gofal preswyl. Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, mae'r Pwyllgor Gwaith wedi cymeradwyo gwerthu Cartref Gofal Garreglwyd ac mae'r gwerthiant hwnnw bellach wedi ei gwblhau. Y cytundeb ar hyn o bryd yw bod Brwynog a Plas Penlan yn cael eu digomisiynu unwaith y bydd Gofal Ychwanegol wedi sefydlu yn yr ardaloedd hyn. Mae'r cartrefi sy'n weddill yn parhau i gael eu hystyried a dylanwadir ar hynny'n rhannol gan gynlluniau ar gyfer Gofal Ychwanegol mewn manau eraill ar yr ynys ac anghenion eraill o fewn y gwasanaeth.

Bydd dyfodol y ddarpariaeth Gofal Dydd a gynigir ar hyn o bryd o Ganolfan Adnoddau Morswyn, Caergybi, Gors Felen yn Llangefni a Blaen y Coed Haulfre a chanolfan Gerddi Haulfre yn cael sylw fel rhan o'r Prosiect Trawsnewid Gwasanaethau Anabledd Dysgu.

⁶ Data o'r adroddiad gan Ofal Cymdeithasol i Oedolion Hŷn a gyflwynwyd i CLBAG 17 Gorffennaf 2015

Felly, o fewn oes pum mlynedd y Cynllun Rheoli Asedau rydym yn debygol o weld a gorfod cynllunio ar gyfer cau a gwerthu Brwynog a Plas Penlan ac adeiladu tri chyfleuster Gofal Ychwanegol yn Amlwch, Llangefni a De'r ynys. Yn ystod y cyfnod hwn rhoddir sylw i ddyfodol y cartrefi gofal sy'n weddill o fewn y Strategaeth ar gyfer Gwasanaethau i Oedolion i gwrdd ag anghenion llety pobl hŷn.

Bydd angen ystyried yn ofalus unrhyw wariant cyfalaf a refeniw a glustnodir ar gyfer yr adeiladau hyn yn ystod y cyfnod hwn er mwyn sicrhau nad yw adnoddau ariannol yn cael eu gwastraffu ar adeilad sydd wedi ei glustnodi ar gyfer ei gau.

2.1.5 Y Stad Mân-ddaliadau

Datblygwyd Cynllun Rheoli Asedau ar gyfer Mân-ddaliadau yn 2010 er mwyn darparu ffocws strategol ar reoli'r portffolio ac fel sail ar gyfer gwneud penderfyniadau sy'n gysylltiedig â'r portffolio. Mae'n fframwaith i sicrhau bod y tai yn ddiogel ac yn addas i'r pwrpas, bod y defnydd gorau'n cael ei wneud o asedau'r stad i gwrdd â'r amcanion a bod y costau'n gostwng ac yn gynaliadwy i'r dyfodol.

Ei brif nod yw gwneud y gorau o'r stad mân-ddaliadau i ddarparu daliadau addas a digonol er mwyn creu cyfleoedd i ffermwyr ifanc fentro i mewn i'r diwydiant amaeth ar yr ynys a symud ymlaen mewn amser i ddod yn rheolwyr unedau ffermio cwbl fasnachol tra'n sicrhau elw ariannol cynaliadwy ar gyfer y Cyngor.

Un mater o bryder arbennig fu cyflwr yr eiddo, disgwyliadau tenantiaid a chyfrifoldebau'r landlord sy'n golygu bod angen buddsoddi'n rheolaidd mewn gwaith i gynnal a gwella eiddo i fodloni safonau byw modern. Mae angen sicrhau bod unrhyw eiddo a osodir yn cwrdd â'r safonau gofynnol i bobl fyw ynddynt ac, yn hanesyddol, efallai nad yw rhai o'r eiddo wedi bod yn cwrdd â'r gofynion hyn.

Cadarnhawyd hyn yn ystod y rhaglen arolygon cyflwr yn 2009/2010. Allan o 92 o ddaliadau dim ond 36% oedd mewn cyflwr boddhaol. Roedd 42% mewn cyflwr gwael a 22% mewn cyflwr drwg .

Lluniwyd rhaglen ar gyfer gwneud y gwelliannau angenrheidiol a gyllidwyd trwy werthu rhai eiddo gyda'r arian cyfalaf a'r rhenti'n cael eu neilltuo'n benodol i'w hailfuddsoddi yn y portffolio i wella cyflwr y tai. Bydd y buddsoddiad hwn yn y pen draw yn arwain at fwy o refeniw ac yn cynyddu gwerth cyfalaf y stad.

Hyd yma gwerthwyd saith mân-ddaliad i dalu am y rhaglen hon a derbyniwyd £2,943,000 amdanynt. Ar hyn o bryd, mae un ar ddeg o fân-ddaliadau wedi cael eu cynnig i'r tenantiaid eu prynu a byddai'r rheini'n denu £ 3,055,000 fe dybir. Adnewyddwyd naw ar hugain o fân-ddaliadau hyd yma, mae wyth yn cael eu hadnewyddu ar hyn o bryd ac adnewyddir deuddeg arall yn 2015/2016.

Bydd angen opsiynau ar gyfer cynyddu'r cyllid cyfalaf sydd ar gael drwy werthiannau pellach er mwyn adnewyddu gweddill y stad petai'r Cyngor yn penderfynu cadw'r portffolio hwn. Mae angen herio a chyfiawnhau'r arfer cyfredol o neilltuo £500,000 o'r incwm rhentol i'w wario ar y stad gan nad oes digon o arian ar gael ar hyn o bryd i wneud gwelliannau y mae wir eu hangen i asedau a ddefnyddir ar gyfer darparu gwasanaethau rheng flaen.

Unwaith y bydd y gwaith ar adnewyddu'r stad wedi ei gwblhau, bydd angen i'r Awdurdod, drwy'r CLBAG, herio a chyfiawnhau'r angen i gadw'r stad hon a phwyso a mesur y budd economaidd – sef incwm rhent tymor hir a'r manteision economaidd-gymdeithasol yn sgil cefnogi a chynorthwyo'r gymuned ffermio - yn erbyn y derbyniadau cyfalaf tymor byr y gellid eu cael drwy werthu'r rhan fwyaf o'r stad, os nad y cyfan ohoni, sydd ar hyn o bryd yn werth £ 7.9m.

2.1.6 Y Strategaeth Dai

Mae'r Strategaeth Dai Leol ar gyfer 2014 - 2019 yn nodi sut y bydd y Cyngor yn gweithio ar draws yr holl ddeiliadaethau tai gyda phartneriaid allweddol, gan gynnwys cymdeithasau tai, yr heddlu, y gwasanaeth iechyd a landlordiaid preifat i gynyddu'r cyflenwad o dai fforddiadwy a gwella cartrefi a chymunedau. Mae gan y gwaith o gyflawni'r Strategaeth Dai yn ei dro gysylltiadau pwysig â'r Strategaeth Datblygu Lleol ar y Cyd a fydd yn dyrannu tir ar gyfer codi tai i gwrdd ag anghenion ac yn diweddarau polisiau cynllunio.

Fel rhan o rôl strategol y gwasanaeth a'i gyfrifoldeb corfforaethol, mae angen iddo nodi cyfleoedd datblygu a thir ar gyfer y tri maes allweddol canlynol. Gellir cynorthwyo'r rhain trwy aildefnyddio asedau'r Cyngor o bosib – bydd hynny'n dibynnu ar eu lleoliad. Mae hyn yn amlygu'r cysylltiad rhwng y cynllun hwn â'r amcan Tai yn y Cynllun Corfforaethol.

2.1.6.1 Tai Fforddiadwy

Mae'r gallu i ddarparu tai fforddiadwy er mwyn cwrdd ag anghenion dinasyddion lleol yn amcan pwysig. Gall tai fforddiadwy gynnwys tai cymdeithasol a thai "canolraddol" ar gyfer pobl nad oes arnynt angen tai cymdeithasol ond sy'n methu fforddio prisiau tai ar y farchnad. Mewn rhai ardaloedd yn y dyfodol bydd yn anodd darparu tai fforddiadwy trwy unrhyw ddull ar wahân i ddefnyddio Cymdeithas Dai neu'r Cyngor. Mae hefyd yn bwysig nodi bod tai fforddiadwy yn cefnogi cynaliadwyedd gwledig a'r iaith Gymraeg.

2.1.6.2 Safleoedd i Sipsiwn a Theithwyr

Mae gan y Cyngor ddyletswydd statudol i ddarparu safleoedd ar gyfer Sipsiwn a Theithwyr os bydd yr Aseiad o anghenion Llety Sipsiwn a Theithwyr yn dangos bod angen amdanynt. Nododd yr aseiad diwethaf bod angen safle parhaol a mannau aros ar yr ynys. Bydd aseiad newydd yn cael ei gynhyrchu'n ddiweddarach eleni er mwyn

nodir angen a lleoliadau addas posib ar gyfer y safleoedd hyn. Mae hwn yn gyfrifoldeb corfforaethol sydd wedi ei ddirprwyo i'r Pennaeth Tai.

2.1.6.3 Yr Angen am Dai yn y Dyfodol

Yn ychwanegol at yr anghenion am dai ar hyn o bryd, mae prosiectau isadeiledd mawr a gynlluniwyd ar gyfer yr ynys yn debygol o gael effaith fawr ar yr angen am dai yn y dyfodol gyda hyd at 8,000 o weithwyr adeiladu angen tai yn ystod y gwaith adeiladu ar gyfer Wylfa Newydd.

Mae perygl y bydd aelwydydd yn cael eu dadleoli gan y mewnlifiad o weithwyr medrus ar gyflogau uchel y bydd landlordiaid yn dymuno manteisio ohonynt os na ddarperir llety ychwanegol.

2.1.6.4 Y Cyfrif Refeniw Tai (CRT)

Mae Cynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer 2014 - 2044 yn nodi sut y gellir cyflawni amcanion a nodau tymor canol a thymor hir y Cyngor ar gyfer y Gwasanaethau Tai fel landlord. Adolygir yr amcanion a'r nodau hyn bob blwyddyn.

Ym mis Rhagfyr 2013, cyflwynwyd Mesur Tai drafft gan y Gweinidog Adfywio, Tai a Chynllunio ar gyfer Llywodraeth Cymru i bwrpas ymgynghoriad. Y rhagolygon yw y bydd y Cynghorau sydd wedi cadw eu stoc dai yn dod yn hunangyllidol o fis Ebrill, 2015. Bydd cyfle i Gynghorau adael y System Cymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai (HRAS).

Mae'r Gwasanaeth Tai bellach wedi dod allan o'r HRAS sy'n golygu bod yr holl asedau ac incwm tai yn cael eu neilltuo'n benodol i'w defnyddio ar gyfer y Cyfrif Refeniw Tai. Bydd pa mor uchelgeisiol y byddwn wrth fuddsoddi mewn tai newydd yn dibynnu'n rhannol ar y cyfyngiadau a roddir ar ein gallu i fenthycu. Bydd hynny'n destun trafodaeth gyda Llywodraeth Cymru a chyllidwyr yn ystod 2014/2015. Bydd y gwasanaeth yn ystyried datblygu ein tai ein hunain ar dir CRT ar yr amod bod hynny'n fforddiadwy ac o fewn canllawiau cost. Byddwn hefyd yn parhau i drafod a datblygu atebion tai fforddiadwy gyda'r tri Landlord Cymdeithasol Cofrestredig a datblygwyr yn yr ardal, sef rhai a gyllidir gyda chymorth grant a rhai heb gymorth grant.

2.1.6.5 Dadansoddiad o'r Stoc Dai

Mae gan y Cyngor stoc o 3,805 o anheddau a 767 o garejys. Mae'r garejys yn gyfuniad o flociau annibynnol wedi eu hadeiladu o friciau neu goncrid, rhai gyda tho asbestos a drysau sydd naill ai'n rhai pren traddodiadol neu'n rhai metel o fath 'i fyny a throsodd'. Mae eraill yn garejys unigol o fewn cwrtail tai unigol.

Stoc Tai Cyngor	2012/13	2013/14
Fflatiau 1 ystafell wely	316	316
Fflatiau 2 ystafell wely	402	402
Fflatiau 3 ystafell wely	15	15

Tŷ / byngalo 1 ystafell wely	395	395
Tŷ / byngalo 2 ystafell wely	933	931
Tŷ / byngalo 3 ystafell wely	1674	1,674
Tŷ / byngalo 4/5 ystafell wely	72	72
CYFANSWM	3,807	3805

2.1.6.6 Maint y llety sydd ei angen

Mae'r tabl isod yn dangos maint y tai sydd eu hangen. Mae dosbarthiad y cyflenwad yn deillio o wybodaeth sydd gennym ar broffil y bobl sydd wedi symud i fyw yn ddiweddar i lety fforddiadwy. Mae'r golofn olaf yn cyfleu'r cyflenwad fel canran o'r angen. Cyfrifir hyn drwy rannu'r nifer yr anheddau o faint penodol gyda nifer y bobl sydd angen cartref o'r maint hwnnw. Po isaf y ffigur po fwyaf yw'r angen am dai fforddiadwy yn yr ardal gan nad yw'r cyflenwad cyfredol yn debygol o gwrdd â'r angen a nodwyd.

Maint yr unedau ychwanegol sydd eu hangen i gwrdd ag anghenion tai					
<i>Maint y cartref</i>	<i>Angen</i>				
	<i>Angen blynyddol gros</i>	<i>Cyflenwad blynyddol gros</i>	<i>Angen blynyddol net</i>	<i>Fel % o gyfanswm yr angen blynyddol net</i>	<i>Cyflenwad fel % o'r angen gros</i>
Un ystafell wely	458	65	393	61.9%	14.1%
Dwy ystafell wely	283	216	67	10.6%	76.3%
Tair ystafell wely	237	134	104	16.3%	56.4%
Pedair ystafell wely neu fwy	71	0	71	11.3%	0.0%
Cyfanswm	1,049	414	635	100.0%	39.5%

Ffynhonnell: Asesiad Ynys Môn o'r Farchnad Dai Leol, 2013

Mae'r tabl yn awgrymu bod yna angen net am dai fforddiadwy o bob maint. Mae'r angen net mwyaf am lety un ystafell wely, wedi'i ddilyn gan gartrefi tri a dwy ystafell wely. Mae'r galw am gartrefi un ystafell wely yn dod yn rhannol o du aelwydydd un person.

2.1.6.7 Blaenoriaethau Tai Allweddol 2014/2015

Y blaenoriaethau allweddol a nodwyd gan y gwasanaeth dros y deuddeng mis nesaf yw:

- Cynnal adolygiad cynhwysfawr o'r Polisi Gosod Tai er mwyn sicrhau ei fod yn addas i'r pwrpas, gan wneud y mwyaf o gyfleoedd i weithio'n fwy effeithiol gyda Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig.

- Gostyngiadau pellach mewn dyledion rhent sydd gan denantiaid a chyn-denantiaid.
- Ailosod eiddo cyn gynted ag y bo modd er mwyn lleihau'r angen am dai a sicrhau'r incwm rhent mwyaf i'r CRT.
- Sicrhau bod stadau tai yn darparu amgylchedd deniadol i drigolion lleol drwy gynnwys tenantiaid a chymunedau yn y gwaith o nodi, cynllunio a blaenoriaethu gwelliannau amgylcheddol.
- Cymryd camau cadarn yn erbyn y rheini sy'n torri amodau eu tenantiaeth ac sy'n ymddwyn yn wrthgyrddedol.
- Cefnogi Pobl – aifodelu gwasanaethau cymorth sy'n gysylltiedig â thai.
- Gweithredu'n llawn weddill y modiwlau TG (Orchard) i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y gwaith o reoli stoc dai'r Cyngor.
- Gweithredu model opsiwn a ffafir ar gyfer yr Uned Cynnal Adeiladau Tai (a elwid gynt hefyd yn Sefydliad Llafur Uniongyrchol).
- Cwblhau Asesiad o Anghenion Dysgu'r Gweithlu.
- Ar yr amod bod cyllid ar gael a bod yr Aelodau Etholedig yn cytuno, dechrau gweithredu'r opsiwn y cytunwyd arno ar gyfer dyfodol Llawr y Dref
- Blaenoriaethau ar gyfer Gwaith Cyfalaf a diweddarau Strategaeth Rheoli Asedau
- Cyflwyno taliadau gwasanaeth clir a thryloyw, dadgronni'r taliadau o'r rhent.
- Diwygio Lles – Cyflawni Cynllun Gweithredu i liniaru effeithiau Diwygio Lles ar Gynllun Busnes y Cyfrif Refeniw Tai a chefnogi tenantiaid sydd wedi eu hallgau'n ariannol.
- Gofyn am gyngor arbenigol ynghylch cyllido'r CRT yn y dyfodol o ganlyniad i'r system hunangyllido arfaethedig newydd.
- Tynnu allan yn llwyddiannus o'r System Cymhorthdal CRT ar yr amod bod y Pwyllgor Gwaith a Llywodraeth Cymru'n cymeradwyo.

2.1.7 Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd (Y Cynllun)

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd yn disgrifio sut y bydd Cyngor Sir Ynys Môn yn rheoli ei asedau priffyrdd ar gyfer y 5 mlynedd nesaf. Ei brif nod yw dangos bod asedau cludiant lleol sydd wedi eu cynnal yn dda, ynghyd â'r isadeiledd cysylltiedig, yn hanfodol i sicrhau canlyniadau cludiant gwell ac i gyflawni'r Cynllun Cludiant Lleol⁷.

Mae'r Cynllun yn ddogfen sy'n sefyll ar ei phen ei hun ac a ddatblygwyd gan bob un o'r 22 Awdurdod yng Nghymru yn cydweithio o dan arweiniad yr Ymgynghorwyr Opus. Yn seiliedig ar y wybodaeth o fewn y Cynllun, derbyniodd y Sir £170m o fenthyciadau darbodus ar gyfer gwneud gwaith i gynnal a chadw priffyrdd am y cyfnod 2012/2013 i 2014/2015.

Er y byddai'n ddymunol cynnwys yr holl asedau priffyrdd yn y Cynllun Rheoli Asedau, bydd y grwpiau asedau canlynol yn cael eu hystyried yn fanwl yn y lle cyntaf yn y broses cynllunio cylch bywyd gyda'r nod o sicrhau bod yr asedau'n cael eu cynnal yn y ffordd fwyaf cost-effeithiol ac amserol.

⁷ Mae copi o'r HAMP ar gael drwy gysylltu gyda'r Adain Briffyrdd

- Ffyrdd (Cerbydlonydd)
- Palmentydd (Troedffyrdd)
- Strwythurau (Pontydd ac ati)
- Systemau Draenio
- Goleuadau Stryd
- Signalau Traffig a Chroesfannau i Gerddwyr
- Coed, ymylon ffyrdd a ffiniau
- Arwyddion, Rhwystrau a Dodrefn Stryd
- Gwaith Cynnal yn y Gaeaf

Mae rhestr o'r asedau sydd o fewn y cwmpas, eu prisiadau, ynghyd â'r gwariant cyfalaf a refeniw arnynt yn ystod 2014 ar gael yn **Atodiad 4**.

Mae'r Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd yn cynnwys data manwl am y canlynol:

- **Rhestr o Asedau Priffyrdd.** Mae'r rhestr hon yn nodi pa wybodaeth a gedwir am yr asedau ar hyn o bryd ac yn amlinellu pa fylchau sy'n bodoli yn y data a sut y bwriedir eu cau. Mae'r Rhestr yn cynnwys amcangyfrif o Werth Asedau sy'n seiliedig ar y Gost Amnewid Gros ar gyfer pob grŵp o asedau.
- **Buddsoddi yn yr Ased.** Mae hyn yn rhoi manylion am y lefelau gwariant hanesyddol a chyfredol ar bob grŵp o asedau.
- **Cyflwr Asedau.** Mae hwn yn amlinellu'r dulliau cyfredol o asesu cyflwr asedau, yn nodi pa ddata sydd ar gael, yn nodi unrhyw fylchau yn y data ac yn amlinellu cynigion i gynnal lefel o ddata ynghylch cyflwr asedau sy'n ddigonol ar gyfer anghenion rheoli asedau'r sir.
- **Lefelau Gwasanaeth ac Opsiynau Gwasanaeth.** Mae hyn yn disgrifio'r penderfyniadau gwasanaeth cyfredol, gan gynnwys costau, diogelwch a dangosyddion perfformiad ac yn trafod pa lefel arall o Opsiynau Gwasanaeth sy'n agored ar gyfer pob grŵp o asedau, gan gynnwys Cynlluniau Cylch Oes ar gyfer pob grŵp o asedau.
- **Rheoli Risg.** Mae hyn yn darparu asesiad gwrthrychol o'r risgiau sy'n gysylltiedig â lefelau gwahanol o wasanaeth.
- **Blaenraglen Waith.** Mae rhaglen amlinellol o waith yn cael ei datblygu ar gyfer pob opsiwn gwasanaeth ar draws yr holl grwpiau asedau ac mae'r rhain yn cael eu defnyddio i gostio a chymharu opsiynau gwasanaeth amgen a datblygir rhaglenni gwaith manwl o'r rheini.
- **Bylchau mewn Perfformiad.** Mae'r adran hon yn nodi'r gwahanol fylchau mewn perfformiad sy'n bodoli o fewn pob grŵp asedau.
- **Datblygiadau yn y Dyfodol / Camau Gwella.** Mae'r adran hon yn rhestru'r camau gweithredu sy'n angenrheidiol i newid y broses fusnes a neu ddiwylliant y sefydliad er mwyn cyflawni dull rheoli asedau.

Y nod oedd datblygu a chynnal y cynllun hwn ar yr un pryd â'r 21 o awdurdodau unedol eraill yng Nghymru, a thrwy hynny sefydlu safonau a pharamedrau cyffredin y gellir wedyn eu defnyddio i gymharu perfformiad a sefydlu anghenion cyllido ar lefel genedlaethol gyffredin. Bydd y Cynllun hefyd yn esblygu i gymryd i ystyriaeth ddatblygiad polisïau, blaenoriaethau, dangosyddion a chanlyniadau.

Mae'r manteision posibl yn sgil y Cynllun hwn yn cynnwys:

- Llai o gostau cylch bywyd
- Y gallu i fonitro perfformiad gan ddefnyddio lefelau diffiniedig o wasanaeth
- Gwell tryloywder wrth wneud penderfyniadau
- Y gallu i ragweld canlyniadau penderfyniadau cyllido
- Gwell rheolaeth o risgiau ariannol, gweithredol a chyfreithiol, a
- Y gallu i gyflawni cyfrifoldebau o ran prisio a chyflwyno adroddiadau ariannol.

Cynhelir adolygiad ffurfiol o'r Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd bob pum mlynedd a bryd hynny datblygir "Cynllun Gwella" newydd i gynorthwyo gyda gwelliant parhaus y gwasanaeth.

2.1.8 Strategaeth Rheoli Gwastraff

Mae Strategaeth Rheoli Gwastraff (SRhG) Cyngor Sir Ynys Môn (CSYM) yn amlinellu sut y bydd Ynys Môn yn rheoli'r broses o gasglu, trin a chael gwared ar wastraff a gesglir gan Gyngor Sir Ynys Môn dros y cyfnod 2014/15 - 2017/18. Un o nodau allweddol y Strategaeth yw gwella ein perfformiad amgylcheddol a lleihau ein hól-troed ecolegol tra'n gwneud y defnydd mwyaf o wastraff a darparu gwerth gorau.

Mae'r canlynol yn amlygu rhannau perthnasol o'r strategaeth sy'n ymwneud â Thir ac Adeiladau.

2.1.8.1 Canolfannau Ailgylchu Gwastraff Domestig (CAGD)

Mae dwy Ganolfan o'r fath yn Ynys Môn ar hyn o bryd ac maent yn cael eu rhedeg gan y Cyngor. Mae'r rhain yng Ngwalchmai a Phenhesgyn (ger Porthaethwy). Mae'r ddau safle ar agor o 10:00-17:00 bum niwrnod yr wythnos (ac eithrio Noswyl Nadolig, Dydd Nadolig, Dydd Gŵyl San Steffan a Dydd Calan).

Agorodd y Ganolfan newydd ym Mhenhesgyn ym mis Gorffennaf 2013 ac mae'n gyfleuster o'r radd flaenaf ar lefelau gwahân sy'n gwasanaethu gorllewin y sir. Nid yw'r ddau safle (ers Gorffennaf 2013) ond yn derbyn gwastraff ailgylchadwy a rhaid didoli'r holl wastraff cyffredinol cymysg ar y safleoedd. Gyda gwelliannau yn digwydd bob blwyddyn, mae'r canolfannau ar hyn o bryd yn dargyfeirio dros 80% o'r holl wastraff a dderbynnir fel y gellir eu hailddefnyddio, eu hailgylchu neu eu compostio.

2.1.8.2 Toiledau Cyhoeddus

Ar hyn o bryd mae'r Cyngor yn gweithredu rhwydwaith o 19 o gyfleusterau cyhoeddus ledled y sir. Mae rhai ohonynt ar agor drwy gydol y flwyddyn ac mae eraill yn rhai tymhorol. Mae darparu cyfleusterau cyhoeddus yn swyddogaeth anstatudol ac o'r herwydd mae nifer y cyfleusterau cyhoeddus wedi gostwng dros y blynyddoedd diwethaf o 32 i 19 er mwyn gwneud arbedion. Mae rhai o'r rhain wedi cael eu gwerthu i gynhyrchu derbyniadau cyfalaf ac mae nifer o rai eraill wedi cael eu cymryd drosodd

gan gynghorau Tref a Chymuned i'w rhedeg a'u cynnal. Mae'n anorfod y bydd toriadau pellach yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf.

2.1.9 Cynllun Swyddogaeth Hamdden

Ar adeg drafftio'r cynllun hwn 'roedd y Strategaeth Hamdden wrthi'n cael ei datblygu. Unwaith y bydd y Strategaeth wedi bod trwy'r broses ymgynghori a chymeradwyo, bydd yn cael ei defnyddio i lywio'r cynllun hwn. Fodd bynnag, ar ddiwedd mis Ionawr 2015 penderfynodd y Pwyllgor Gwaith drosglwyddo'r gwaith o redeg Cwrs Golf a Maes Ymarfer Llangefni i grŵp cymunedol lleol tan 2017. Yna bydd y penderfyniad hwn yn cael ei adolygu pan fydd yr amodau ynghylch crafangau'r grant yn ôl wedi dod i ben a fyddai'n golygu wedyn y byddai modd gwerthu'r safle o bosib.

2.1.10 Strategaethau ar gyfer Llyfrgelloedd, leuenctid ac Asedau Diwylliant a Threftadaeth

Ar adeg drafftio'r cynllun hwn roedd Strategaethau ar gyfer y Llyfrgelloedd, leuenctid ac Asedau Diwylliant a Threftadaeth yn y broses o gael eu datblygu. Unwaith y byddant wedi bod trwy'r broses ymgynghori a chymeradwyo, byddant yn cael eu defnyddio i lywio'r cynllun hwn.

Mae'r tîm Amgylchedd Adeiledig yn y Gwasanaeth Cynllunio yn datblygu prosiect dan y Rhaglen Lleuedd Llewyrchus Llawn Addewid yng Nghaergybi i brynu adeilad Neuadd y Farchnad Caergybi. Mae'r prosiect yn bwriadu adnewyddu'r adeilad i ddarparu hyb cymunedol / economaidd a fyddai'n gartref newydd i'r llyfrgell ac a fyddai'n darparu cyfleusterau addysgol, ystafelloedd cymunedol, swyddfeydd a chaffi.

Drwy symud y llyfrgell o'i lleoliad cyfredol gellir rhyddhau mynediad i safle cyfagos Ysgol y Parc a fydd yn cau, os cymeradwyir hynny, fel rhan o'r rhaglen moderneiddio ysgolion ar gyfer y dref gan ganiatáu gwerthu dau safle fel un i bwrpas ei ddatblygu.

2.1.11 Parciau, Mannau Agored ac Eiddo Amrywiol

- Mae'r Parciau a'r Ardaloedd Agored yn cynnwys ardaloedd sylweddol o harddwch naturiol eithriadol fel Ynys Llanddwyn, Parc Gwledig Caergybi, Nant y Pandy yn Llangefni a Melin Llynonn sy'n denu nifer sylweddol o ymwelwyr ac felly'n cynhyrchu incwm i'r Cyngor. Mae safleoedd Llanddwyn, Parc Gwledig Caergybi a Nant y Pandy yn cael eu rheoli gan Adain Cefn Gwlad yr Adran Gynllunio a oedd, ar adeg drafftio'r cynllun hwn, yn y broses o ddatblygu cynlluniau strategol ar gyfer pob un o'r tri safle er mwyn sicrhau eu hyfywedd i'r dyfodol a bydd y cynlluniau strategol hynny'n llywio'r cynllun hwn unwaith y byddant wedi eu cymeradwyo.

- Mae yna hefyd nifer o barciau cyhoeddus, mannau chwarae, mannau picnic a mwynderau a thraethau sy'n cael eu defnyddio at ddibenion hamdden sy'n cael eu rheoli gan gynghorau Tref a Chymuned a'r Gwasanaeth Arforol a Hamdden.
- Yn ogystal, mae ardaloedd sylweddol o dir pori ar wahân i'r stad mân-ddaliadau sy'n cael eu rhoi ar brydles gan y Cyngor ac sy'n cynhyrchu incwm o tua £ 17,000 y flwyddyn ac sy'n costio dim i'r Cyngor eu cynnal. Argymhellir cadw'r safleoedd hyn oherwydd maent yn darparu incwm bychan ond hefyd o bryd i'w gilydd rydym yn gallu manteisio ar amodau'r farchnad a gwerthu safle i dderbyn arian cyfalaf sylweddol.
- Mae yna hefyd 171 o "Diroedd a Ddefnyddir" sy'n cynnwys Gwaith Carthffosiaeth, is-orsafoedd trydanol, ardaloedd draenio tir a pharseli o dir ger y priffyrdd a hefyd 62 o "Diroedd Heb eu Datblygu" sy'n cynnwys darnau o dir moel ar stadau Tai Cyngor, ardaloedd mynediad i draethau a nifer o blotiau adeiladu gwag sy'n cael eu marchnata ar hyn o bryd.

Nid oes angen y rhan fwyaf o'r asedau hyn ar gyfer darparu gwasanaeth; nid oes unrhyw gyfrifoldebau statudol i'w darparu; does ond ychydig o arian i'w cynnal, os o gwbl; nid ydynt yn addas i'w gwerthu ac mewn llawer o ffyrdd maent yn rhwymedigaethau i'r Cyngor nad oes ganddo unrhyw ddewis ond eu cadw am wahanol resymau.

- Mae'r grŵp bach o eiddo Amrywiol a ddangosir yn y tabl isod yn cynnwys yn bennaf asedau nad oes eu hangen mwyach ar gyfer darparu gwasanaethau. Mae rhai ohonynt yn cael eu defnyddio yn y tymor byr ar gyfer storio, neu fel swyddfeydd neu'n cael eu rhoi ar brydles hyd nes nad oes eu hangen mwyach a phan ellir eu gwerthu.

Eiddo	Defnydd Presennol	Cynnig i'r dyfodol
Y Lanfa Olew, Amlwch	Mae'r gweithdai ar brydles yn lleol a defnyddir rhan o'r prif adeilad fel canolfan ar gyfer Peilotiaid Morol.	Anhysbys
Ardal Cadw Cychod, Porth Llechog	Darn o dir a ddefnyddir ar gyfer storio cychod	Cynnal y sefyllfa bresennol
Hen Ysgol-Llandegfan	Yn segur	I'w gyfnewid â thir LCC
Hen Ddepo'r Cyngor - Caergybi	Ar brydles i Grŵp Sgowntiaid lleol	Cadw hyd nes y daw'r brydles i ben
Pont Droed uwchben Llinell-Caergybi	Ddim yn cael ei defnyddio	Anhysbys
Tir dan yr Adeilad Siandler, Caergybi	Ar brydlesu i fusnesau lleol	Ildio'r brif brydles
Tŷ Ffridd, Llangefni	Tŷ Ceidwad Griniau Cwrs	Yn dibynnu ar ddyfodol y

	Golff Llangefni	Cwrs Golff
Hen Ysgol Y Graig-Llangefni	Swyddfa a lle storio tymor byr. Yn cael ei gwagio a'i marchnata ar hyn o bryd.	Dymchwel yr adeilad a gwerthu'r safle.
Hen Ysgol Y Bont-Llangefni	Ddim yn cael ei defnyddio.	Dymchwel yr adeilad a nodi'r safle ar gyfer Cyfleuster Gofal Ychwanegol posib
Môn Hyfforddiant-Llangefni	Dymchwelwyd yr adeilad yn ddiweddar.	I'w werthu neu ei ddatblygu gan yr Adran Datblygu Economaidd gydag unedau busnes ychwanegol.
Adeilad Storffeydd yn yr hen orsaf, Llangefni	Storio Offer	Ei wagio a'i drosglwyddo i'r gymuned leol.

2.1.12 Y Portffolio Diwydiannol

Ar hyn o bryd mae gan yr Awdurdod 18 o safleoedd diwydiannol o wahanol faint sy'n cynnwys rhyw 89 o unedau diwydiannol unigol fel y dangosir yn y tabl isod. Mae'r safleoedd hyn yn parhau i gael eu datblygu gan y gwasanaeth Datblygu Economaidd ac yn cael eu rheoli o ddydd i ddydd gan y Tîm Stadau yn y Gwasanaethau Eiddo. O'r 89 o unedau, mae 5 yn cael eu defnyddio gan yr Awdurdod (gweithredol) megis y depos, ac mae'r 11 uned i Bysgotwyr yng Nghaergybi ar brydlles gan Stena sy'n gadael 69 o unedau a'u safleoedd sy'n cael eu gosod i fusnesau lleol ac mae 7 uned ar safle Penyrsedd yn Llangefni.

1	11ID01000	Biniau Copr - Porth Amlwch	2
2	11ID04000	Unedau Diwydiannol – Stad Ddiwydiannol Amlwch – Amlwch	4
3	11ID05000	Hen Ysgol Genedlaethol – Amlwch	3
4	13ID01000	Unedau Diwydiannol Bodedern	4
5	14ID02000	Unedau Diwydiannol – Mona	12
6	19ID03000	Unedau Pysgotwyr - Ardal Doc Pysgod - Caergybi	11
7	19ID04000	Canolfan Fenter Caergybi – Caergybi	12
8	31ID01000	Unedau Gweithdai – Llanfairpwll	3
9	33ID02001	Depo Cyngor - DLO – Gaerwen	1
10	33ID02002	Depo Cyngor - Gaerwen (BIFFA)	1
11	33ID02003	Depo Cyngor Gaerwen (Gweithdy Gwaith Saer)	1
12	33ID03000	Depo Priffyrdd – Gaerwen	1
13	34ID03000	Safle Datblygu Penyrsedd 1 – Llangefni	4
14	37ID01000	Hen Ysgol Gynradd – Brynsiencyn	7
15	39ID01000	Hen Ysgol Gynradd - Pont Menai	2
16	39ID02000	Depo Priffyrdd Newydd - Four Crosses -	1

17	45ID01000	Gweithdai Rhosyr – Niwbwrch	4
18	46ID03000	Unedau Diwydiannol Penrhos – Caerdybi	16

Ar adeg drafftio'r cynllun hwn mae 79 o unedau'n cael eu defnyddio ac mae 10 yn wag sy'n golygu bod 88.76% yn cael eu defnyddio ac wedi cynhyrchu tua £ 355,000 o incwm yn y 12 mis diwethaf.

Mae'r rhan fwyaf o'r tenantiaid ar brydles atgyweirio mewnol sy'n golygu eu bod yn gyfrifol am gynnal y tu mewn i'r unedau gyda'r Cyngor ond yn gyfrifol am gynnal llecynnau cymunedol a'r tu allan iddynt. Mae hynny'n golygu bod rhywfaint o gost i'r awdurdod o gael yr unedau hyn.

Dros y 12 mis blaenorol diwethaf gwariwyd oddeutu £17,000 ar gynnal yr unedau hyn ac o'r data a gafwyd yn sgil yr arolwg diweddaraf, mae gwerth £58,000 o waith cynnal wedi cronni sy'n golygu bod costau cynnal a chadw'r unedau hyn yn gymharol isel. Byddai adolygu rhenti a chyflwyno tâl gwasanaeth yn helpu tuag at fynd i'r afael â'r costau cynnal a chadw hyn ac unrhyw gynnydd mewn costau yn y dyfodol. Yn ôl y prisiad diweddaraf mae'r portffolio yn werth £3.39m ac mae gwaith gwella ar weddill yr unedau ym Mhenrhos drwy'r rhaglen Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid.

Mae gan yr Awdurdod hwn ddau reswm dros gadw'r portffolio diwydiannol hwn. Rheswm economaidd yw'r rheswm cyntaf, sef ei fod yn darparu incwm sylweddol i'r Awdurdod. Rheswm cymdeithasol-economaidd yw'r ail yn yr ystyr bod y portffolio'n rhoi cymorth i fusnesau bach a chanolig eu maint a fyddai, fel arall, yn ei chael yn anodd darganfod a fforddio eiddo addas ar gyfer cynnal eu busnesau a darparu cyflogaeth leol.

Mae'r unedau hyn wedi darparu ffynhonnell gyson o incwm i'r Cyngor ac maent yn parhau i wneud hynny. Mae'r defnydd a wneir o'r unedau hyn wedi aros yn gyson hyd yn oed yn ystod y dirwasgiad diweddar. Gyda'r cyfleoedd sydd ar y gweill yn y sector ynni, disgwylir i'r galw gynyddu ac nid oes disgwyl y bydd y sector preifat yn medru cwrdd â'r holl alw. Mae angen i'r Cyngor fod mewn sefyllfa i fanteisio ar y cyfleoedd hyn a chynyddu ei incwm trwy ddeall sgôp, maint a lleoliad y galw.

Mae'r Gwasanaeth Adfywio Economaidd a Chymunedol o'r farn bod datblygu adeiladau busnes modern newydd i ateb y galw a ddisgwylir gan y sector ynni yn hanfodol i wella ein perfformiad economaidd. Mae unedau busnes modern newydd yn llai beichus o ran gwaith cynnal a chadw a bydd hynny'n goresgyn methiant yn y farchnad ac yn cynhyrchu llif incwm uwch i'r Cyngor.

Mae angen i ni sicrhau hefyd bod y gwasanaethau Economaidd, Eiddo a Chyllid yn gweithio trwy'i gilydd, felly pan fo tenant symud i mewn, y caiff y rhent ei gasglu ar y dyddiad y mae'n ddyledus gan fod sicrhau'r incwm mwyaf posib o rent yr asedau hyn yn hanfodol i sicrhau eu cynnaladwyedd.

Fodd bynnag, mae angen i'r awdurdod trwy'r CLBAG herio'r cyfiawnhad dros barhau i fod yn berchen y portffolio Stadau Diwydiannol a dylai'r opsiynau a ganlyn gael eu hystyried:

1. Gwneud dim a chynnal y status quo.
2. Buddsoddi yn y stad ein hunain drwy gyflwyno taliadau gwasanaeth i dalu am ein costau presennol a mynd i'r afael â'r gwaith cynnal a chadw sydd wedi cronni. Bydda hynny'n y pen draw yn arwain at fwy o refeniw ac yn gwella gwerth cyfalaf y stad.
3. Gwerthu'r stad fel portffolio, os yw amodau grant yn caniatáu, ac ildio'r buddion refeniw blynyddol am swm cyfalaf unwaith ac am byth.
4. Trosglwyddo'r stad i asiant rheoli, ymddiriedolaeth neu bartner a rhannu'r ymrwymadau a'r buddion yn y dyfodol.

Wrth ddod i unrhyw benderfyniad, fodd bynnag, mae angen i'r Awdurdod fod yn ymwybodol y gallai materion Adennill Grant fod yn berthnasol i rai o'r unedau a adeiladwyd yn fwy diweddar y bydd angen eu nodi a byddai angen i'r Awdurdod gadw'r rhain petai penderfyniad yn cael ei wneud i werthu'r portffolio Diwydiannol.

2.1.13 Portffolio Manwerthu

Ar hyn o bryd mae gan yr Awdurdod 10 safle Manwerthu sy'n cynnwys 19 o unedau masnachol unigol sydd ar les i fusnesau lleol fel y dangosir yn y tabl isod. Cânt eu rheoli o ddydd i ddydd gan y Tîm Stadau yn y Gwasanaethau Eiddo.

1	12CM02000	Sgwâr y Farchnad - Biwmares	7
2	12CM03000	Ciosg y Pier - Biwmares	1
3	19CM03000	Adeilad Landmark - Caergybi	1
4	25CM01000	Unedau Siop – Llannerch-y-medd	3
5	30CM01000	Ciosg Benllech - Benllech	1
6	30CM02000	Caffi Wendon - Benllech	1
7	30CM03000	Ciosg Hufen lâ - Benllech	1
8	34CM02000	Iard yr Orsaf - Llangefni	1
9	39CM01000	Unedau Siop – Porthaethwy	2
10	37CM01000	Uned Siop Brynsiencyn - Brynsiencyn	1

Ar adeg drafftio'r cynllun hwn, mae 17 o unedau wedi'u meddiannu ac mae 2 o unedau gwag, sydd wedi cynhyrchu incwm o £54,800 dros y deuddeng mis diwethaf, on fe allai fod wedi bod yn £82,370 petaent wedi'u gosod yn llawn.

Mae'r rhan fwyaf o denantiaid ar brydles atgyweirio mewnol sy'n golygu mai eu cyfrifoldeb hwy yw cynnal a chadw'r unedau'n fewnol. Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am gynnal a chadw unrhyw ardaloedd mewnol cymunedol a thu allan yr unedau'n unig, sy'n golygu bod rhywfaint o gost i'r awdurdod o gael yr unedau hyn.

Dros y 12 mis blaenorol gwariwyd oddeutu £20,585 ar gynnal a chadw'r unedau hyn ac yn ôl y data o'r arolwg cyflwr diweddaraf, nodir ffigwr o £78,900 ar gyfer gwaith cynnal a chadw sydd wedi cronni. Prisiad asedau diweddaraf y portffolio hwn yw £615,000.

Mae dau reswm pam fod gan yr Awdurdod y portffolio Manwerthu hwn. Yn gyntaf am resymau economaidd am ei fod yn darparu incwm i'r Awdurdod, ac yn ail am resymau cymdeithasol-economaidd am ei fod yn darparu cymorth gwerthfawr i fusnesau bychain a fyddai fel arall yn ei chael yn anodd canfod a fforddio eiddo addas i leoli eu busnes ynddo a darparu cyflogaeth leol.

Ac eithrio Caffi Wendon ac adeilad Landmark, byddai'n bosib gwerthu'r eiddo hyn. Mae Caffi Wendon yn destun cynllun aiddatblygu tymor canol ac mae potensial i hynny ddod â buddion cyfalaf sylweddol i'r safle pan ddaw'r Cynllun Datblygu ar y Cyd newydd i rym yn 2016. O ran yr adeilad Landmark, mae symiau sylweddol o grant UE yn cael eu hawlio'n ôl sydd werth llawer mwy na'r derbyniad cyfalaf y byddem yn ei gael o werthu'r ased ac ar y sail honno dylai'r Cyngor gadw'r ased.

Fodd bynnag, mae angen i'r Awdurdod trwy CLBAG gyfiawnhau'r rheswm dros barhau i gadw'r asedau sy'n weddill o fewn y portffolio hwn a dylai'r opsiynau a ganlyn gael eu hystyried:

1. Gwneud dim a chynnal y status quo.
2. Buddsoddi yn y stad ein hunain drwy gyflwyno taliadau gwasanaeth i dalu am ein costau presennol a mynd i'r afael â'r gwaith cynnal a chadw sydd wedi cronni. Bydda hynny'n y pen draw yn arwain at fwy o refeniw ac yn gwella gwerth cyfalaf y stad.
3. Gwerthu'r stad fel portffolio, os yw amodau grant yn caniatáu, ac ildio'r buddion refeniw blynyddol am swm cyfalaf unwaith ac am byth.
4. Gwerthu'r unedau hynny nad ydynt yn creu llawer o incwm a chadw'r rheini sydd yn gwneud incwm.
5. Trosglwyddo'r stad i asiant rheoli, ymddiriedolaeth neu bartner a rhannu'r ymrwymadau a'r buddion yn y dyfodol.

2.1.14 Asedau Arforol

Mae gan yr Adain Arforol yr asedau a ganlyn:-

1. Porth Amlwch – yn cynnwys yr hen Lanfa Olew, dau forglawdd allanol, Cei Arforol, Hen Harbwr, Pier y 'Watch House' a'r Cei Isaf a'r Llithrfa a Wal yr Harbwr.
 - Cael ei ddefnyddio gan amrediad o wahanol grwpiau defnyddwyr gan gynnwys peilotiaid, pysgotwyr, cychod preifat ar gyfer teithiau pysgota a hamdden a defnyddwyr preifat eraill.
 - Derbynnir incwm gan Mersey Docks and Harbour Pilotage o rentio gweithdai, storio, angorfeydd, swyddfa a defnydd rhannol o'r Lanfa Olew.
 - Treftadaeth a chymeriad cryf sy'n apelio i'r diwydiant twristiaeth sy'n denu nifer fawr o ymwelwyr.
 - Yn agos at ddatblygiadau ynni yn y môr.
 - Wedi buddsoddi'n ddiweddar i wella mynediad, parcio, cyfleusterau toiled ac ardaloedd amwynder.
2. Pier Biwmares – yn cynnwys cawsai 100m solet, strwythur jeti 75m sefydlog a phontŵn sy'n arnofio ar wyneb y dŵr.
 - Ased allweddol ar gyfer sector twristiaeth Ynys Môn sydd wedi cael ei ailddatblygu'n sylweddol.
 - Mae'r pier yn cefnogi nifer o fusnesau sy'n ei ddefnyddio i lansio tripiâu cychod. Yn ddiweddar, mae wedi denu busnesau newydd ac wedi galluogi eraill i ehangu.
 - Gwneir defnydd helaeth o'r pier gan drigolion lleol a thwristiaid fel lle i fynd am dro ac eistedd ac ar gyfer gweithgareddau pysgota ac mae'n ganolbwynt y promenâd ehangach.
3. Doc Pysgod Caergybi – yn cynnwys pier pontŵn arnofiol, llithrfa'r Cei Deheuol, Swyddfa'r Harbwrfeistr, Gweithdai'r Pysgotwyr, Tanciau Storio Tanwydd a chompownd wedi ei ffensiio sy'n cael ei brydlesu gan Stena Line Ports Limited.
 - Y cyfleuster yn cael ei ddefnyddio bron yn gyfan gwbl fel harbwr pysgota a ddefnyddir gan y fflyd bysgota leol a chychod ac fel lle y gall cychod sy'n ymweld angori, glanio a chael eu cynnal a'u cadw.
 - Mae ailwerthu olew arforol yn cynhyrchu incwm da i'r Adain Arforol.
 - Mae â'r potensial i gefnogi prosiectau ynni ar y môr yn y dyfodol.
4. Pier San Siôr, Porthaethwy – yn cynnwys pier, pontŵn sy'n arnofio ar wyneb y dŵr, mynediad i gerddwyr a thir o flaen glannau'r afon
 - Fe'i defnyddir yn bennaf fel lle ar gyfer angori llong Prifysgol Bangor
 - Mae rhan o'r cyfleuster hefyd yn cael ei ddefnyddio gan gychod sy'n darparu profiadau ar gyfer twristiaid.
5. Angorfeydd
Mae gan yr Adain Arforol 468 o angorfeydd sydd wedi eu lleoli o gwmpas arfordir yr ynys sy'n cael eu prydlesu i fusnesau lleol a pherchenogion cychod preifat

sydd o gymorth i gefnogi'r diwydiant hamdden. Maent hefyd yn ffynhonnell incwm da i'r Adain Arforol.

2.2 Effeithlonrwydd Ynni

Mae awydd i wella effeithlonrwydd ynni ein hadeiladau, lleihau ein hól troed carbon a gwneud arbedion effeithlonrwydd ar gost y pŵer a'r dŵr a ddefnyddir, a hefyd buddsoddi mewn technoleg ynni adnewyddadwy. Fodd bynnag ar hyn o bryd, nid oes Polisi Effeithlonrwydd Ynni a gymeradwywyd ar waith ar gyfer ein hadeiladau i hwyluso hyn, mae'r polisi'n parhau i fod ar ffurf drafft, a methwyd â chyflawni camau gweithredu i gwrdd â'r datganiadau polisi yn y gorffennol oherwydd diffyg adnoddau.

Mae aelodau etholedig a'r UDA wedi gofyn yn ddiweddar i brosiect gael ei sefydlu i ddatblygu hyn ac ar adeg drafftio'r cynllun hwn mae PID wedi cael ei gymeradwyo i wneud hyn gyda'r amcanion canlynol.

1. Sefydlu llinell sylfaen o sefyllfa'r Awdurdod mewn perthynas â thargedau Cenedlaethol a Lleol.
2. Cael penderfyniad y Pwyllgor Gwaith ar yr opsiynau a ffeirir ar gyfer mentrau gwella ynni ar gyfer yr Awdurdod i gynnwys eglurhad ar (i) y cyfraddau elw posib ar fuddsoddiadau cyfalaf, a (ii) gallu'r Awdurdod i gwrdd â thargedau cenedlaethol a lleol.
3. Yr Awdurdod i fabwysiadu *Polisi Effeithlonrwydd Ynni*.
4. Cael cynllun gweithredu yn ei le.

Bydd amcanion pellach yn cael eu diffinio gan ganlyniadau Amcan 4

Y gyrwyr allweddol ar gyfer cyflawni'r prosiect hwn yw:

- Bydd diffyg buddsoddiadau yn effeithio ar ein gallu i gyrraedd targedau Sector Cyhoeddus yn y *Ddeddf Newid Hinsawdd 2008* gan Lywodraeth Cymru
 - i leihau allyriadau i uchafswm o 0.83 tonnell fetrig o garbon deuocsid (MtCO₂e), yn erbyn llinell sylfaen o 1.13 MtCO₂e.
 - gostyngiad o 3% mewn allyriadau flwyddyn ar ôl blwyddyn
- Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi gosod targed lleol o 5% o ostyngiad mewn defnydd ynni a dŵr
- Nid oes gennym ddarlun clir o ble rydym yn sefyll mewn perthynas â'r targedau rhanbarthol neu genedlaethol hyn / meincnodi

- Angen deall y cyfraddau adenillion ar wahanol opsiynau ar gyfer buddsoddi mewn ynni (mewn perthynas â buddsoddiad cyfalaf yn arbennig)
- Mae Aelodau Etholedig a'r UDA wedi gofyn i brosiect gael ei sefydlu i symud ymlaen â gwelliannau yn y maes hwn.

Cymeradwywyd y Polisi Effeithlonrwydd Ynni gan y Cyngor ym mis Mawrth 2015 a bydd ei ganlyniadau'n cael eu defnyddio fel sylfaen i'r cynllun hwn.

2.3 Adeiladau Rhestredig

Mae'r Cyngor yn berchen neu mae ganddo fudd mewn 22 o wahanol adeiladau rhestredig sy'n amrywio o ysgolion, Neuadd y Sir, i ffermdai a hen felinau ac ati. Mae'r rhan fwyaf wedi'u rhestru'n adeiladau gradd II ac mae 5 yn adeiladau gradd II*. Mae'r Gofrestr Adeiladau Rhestredig i'w gweld yn **Atodiad 5** y cynllun hwn.

Yn 2002 cynhaliwyd Arolwg Cyflwr Adeiladau Rhestredig gan ymgynghorwyr ar gyfer y Gwasanaeth Cynllunio ar ran y Cyngor. Adnabuwyd fod tri adeilad mewn perygl, ac y dylai dau gael eu monitro.

Gwnaed arolygon cyflwr ar ddeuddeg o'r adeiladau hyn hefyd fel rhan o arolygon Rheoli Asedau'r Gwasanaethau Eiddo yn 2003/2004, a nodwyd nifer o faterion oedd angen eu cywiro am gost o thua £2,391,208.

Mae angen diweddarau'r arolygon cyflwr hyn bellach gan gynnwys yr adeiladau hynny a gafodd eu hepgor yn flaenorol, ac nid oes amheuaeth y bydd hynny'n adnabod materion pellach y bydd raid ymdrin â hwy ar amcan gost uwch nag a nodwyd yn flaenorol. Mae'n bosib y bydd yr arolygon newydd hyn hefyd yn cynyddu nifer yr eiddo a nodir fel rhai sydd mewn perygl neu sydd angen eu monitro.

Gall adeiladau rhestredig sy'n eiddo i'r Cyngor fod yn gyfle da i hyrwyddo arfer dda o ran cadwraeth os oes digon o adnoddau ar gael ac y gwneir defnyddiau priodol o'r adeiladau. Fodd bynnag, gall yr adeiladau hyn ddirywio'n sylweddol os cânt eu gadael yn wag am beth amser a heb fawr ddim adnoddau'n cael eu gwario arnynt. Pan fydd hyn yn digwydd, gall adeiladau rhestredig gael eu gweld yn faich gostus ar y Cyngor.

Mae angen i'r Cyngor fod yn ymwybodol fod ganddo ddyletswydd i sicrhau bod yr adeiladau rhestredig hyn yn cael eu cadw mewn cyflwr da. Ar ben hynny, "Mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn gofyn i awdurdodau i ddelio gyda'u hadeiladau eu hunain mewn ffyrdd a fydd yn darparu enghreifftiau o arfer dda i berchnogion eraill. Mae'n

arbennig o bwysig bod pob ymdrech yn cael ei wneud i gynnal adeiladau hanesyddol mewn cyflwr da ... " (Cylchlythyr 61/96).

Fe wnaeth y Gwasanaeth Cynllunio ynghyd â'r Gwasanaeth Eiddo baratoi'r strategaeth a'r cynllun gweithredu a ganlyn yn flaenorol i ddiogelu'r stoc adeiladau rhestredig ac i leihau'r nifer oedd mewn perygl neu oedd angen eu monitro:

- Sefydlu a chadarnhau cofnod/cronfa ddata gyfredol a therfynol o / adeiladau rhestredig ar brydles/ym meddiant y Cyngor.
- Creu un man cyswllt sy'n gyfrifol am wybodaeth ynghylch adeiladau rhestredig sydd ym mherchnogaeth y Cyngor.
- Ceisio cefnogaeth ac ymrwymiad corfforaethol / gwleidyddol i warchod y stoc adeiladau rhestredig sy'n eiddo i'r Cyngor.
- Llunio llawlyfr adeiladau rhestredig unigol.
- Cynnal arolwg manwl diweddaredig o'r adeiladau sydd fwyaf mewn perygl.
- Paratoi rhaglen o gynnal a chadw ac atgyweirio ar gyfer adeiladau mewn perygl a sefydlu rhestr flaenoriaeth ar gyfer atgyweiriadau brys.
- Gwneud darpariaethau ar gyfer cynllunio cyllidebol a bidiau am gyllid allanol.
- Sefydlu trefn gynnal a chadw bob pum mlynedd.
- Sefydlu rhaglen i fonitro adeiladau gwag yn rheolaidd.
- Ystyried strategaethau marchnata ar gyfer aildefnyddio adeiladau gwag.
- Sefydlu canllawiau ar gyfer ffyrdd posib o gael gwared arnynt.

Yn anffodus, oherwydd diffyg adnoddau a chyfyngiadau cyllidebol mae rhai o'r argymhellion yn y cynllun gweithredu wedi cael eu gohirio hyd nes y daw cyllid ar gael ar ffurf grantiau neu fidiau cyfalaf / refeniw, a hyd yma ni wnaed unrhyw gynnydd pellach.

Er hyn, mae nifer o'r asedau ar hyn o bryd yn cael eu hystyried fel rhan o'r prosiectau a strategaethau trawsnewid gwasanaeth sy'n mynd rhagddynt, er mwyn adnabod ffordd ymlaen a sicrhau nad yw'r asedau hyn yn dod yn ddyledion i'r Cyngor. Mae angen i CLBAG adolygu a diweddarau'r strategaeth a'r cynllun gweithredu hwn i adlewyrchu amcanion a blaenoriaethau cyfredol y Cyngor a sut maent yn "gweddu" i'r cynllun hwn.

Yn ddiweddar, mae'r gwasanaeth Amgueddfeydd a Diwylliant wedi cynnal arolygon cyflwr ar Garchar a Llys Biwmares sydd wedi arwain at gyflwyno bid Cyfalaf am £231,000 i ddelio â'r gwaith hanfodol y nodwyd sy'n angenrheidiol yn dilyn yr arolygon hyn.

2.4 Rhesymoli Asedau

Yn ystod cyfnod pum mlynedd y cynllun rheoli asedau blaenorol, roedd y Cyngor wedi adnabod amryw o asedau tir ac adeiladau gweithredol ac anweithredol i gael gwared arnynt o bosib. Mae dwy nod i'r rhaglen rhesymoli asedau, sef lleihau costau refeniw a gwella'r cyfleoedd am dderbyniadau cyfalaf trwy werthu asedau dros ben.

Caiff Polisi a Gweithdrefnau Asedau'r Cyngor eu defnyddio ar gyfer pob proses waredu, caffael a threfniadau prydlesu. Trwy'r broses hon, mae potensial i unrhyw un o wasanaethau'r Cyngor aildefnyddio'r asedau ac ystyried materion lleol posibl hefyd. Mae cael gwared ar eiddo yn ddibynnol ar gynnal asesiad o rymoedd ac amodau'r farchnad sy'n gyffredin ar y pryd, cyfyngiadau cynllunio, ffactorau strategol yn y dyfodol a'r angen am dderbyniadau i gefnogi ei raglen gyfalaf. Dylid nodi na fydd y ddogfen Polisi a gweithdrefnau yn newid ar ôl mabwysiadu'r cynllun hwn.

Mae'r tebygolrwydd y ceir llif uwch o dderbyniadau cyfalaf yn dibynnu ar rymoedd y farchnad ac argaeledd eiddo dros ben. Mae'r Cyngor wedi adnabod asedau eiddo ar gyfer rhaglen waredu a chafwyd llwyddiant sylweddol wrth waredu asedau yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Fodd bynnag, nid yw'r Cyngor yn dal banc mawr o asedau eiddo a fyddai'n gwerthu am bris uchel ac y gellid eu defnyddio i gefnogi'r bwlch ariannol sy'n bodoli yn y rhaglen gyfalaf, ac ni fedr y Cyngor bontio'r bwlch hwn trwy defnyddio cyfleoedd cyllido mewnl yn unig. Felly, bydd angen i'r Cyngor fod yn effro i gyfleoedd posib am arian grant allanol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae arian o'r fath yn dueddol o gael ei neilltuo tuag at gynlluniau cyfalaf, tra bod y galw a adnabuwyd hyd yma trwy'r broses rheoli asedau yn dangos yr angen am fwy o arian refeniw i ddelio â'r materion cynnal a chadw sydd wedi cronni dros y blynyddoedd, ac a gafodd eu hamlygu yng Ngyrrwr Allweddol 4 y cynllun hwn.

Mae rhesymoli asedau a darparu cyfleusterau cynaliadwy ar gyfer y dyfodol yn faterion allweddol y bydd raid mynd i'r afael â hwy os ydym am adfer y diffyg hwn er mwyn sicrhau bod maint delfrydol stad y Cyngor yn cwrdd yn agos â'r amcanion o fod yn addas at y diben, yn ddigonol, mewn cyflwr da, ac yn fwy na dim, yn fforddiadwy.

Dros y pum mlynedd nesaf mae'n bosib y bydd yna 20 o adeiladau na fydd ar y gwasanaethau eu hangen mwyach os bydd y prosiectau'n rhedeg ar amser ac yn llwyddiannus yn eu ceisiadau am arian cyfalaf. Yn ogystal â'r rhain efallai y bydd rhagor

o asedau tir ac adeiladau dros ben y gellir eu gwerthu, yn dibynnu ar ganlyniad yr arfarniadau opsiynau a argymhellwyd i gyfiawnhau bod y Cyngor yn cadw rhai o'i asedau eiddo.

Wrth i'r eiddo dros ben hyn gael eu rhyddhau i'w gwerthu, cânt eu hychwanegu at y Rhaglen Gwaredu Eiddo a reolir gan y Tîm Stadau yn y Gwasanaethau Eiddo. Mae'r rhaglen hon yn olrhain cynnydd yr asedau a werthir, o'r pwynt pan roddir hwy ar y farchnad hyd nes cwblheir y gwerthiant.

Mae angen adolygu a, lle bo raid, diwygio'r gweithdrefnau a ddefnyddir ar hyn o bryd i werthu ein hasedau gan ei bod yn cymryd gormod o amser ar hyn o bryd i werthu ased a bancio'r derbynneb Cyfalaf y mae ei angen yn ddirfawr.

Yn ogystal, mae angen adolygu a herio'r meini prawf a ddefnyddir ar gyfer penderfynu trosglwyddo ased yn hytrach na'i werthu. Mae yna nifer o gyrff a allai wneud achos am werth asedau'n trosglwyddo a dylid meddwl yn ofalus am yr effaith ar gymunedau cyn gwneud unrhyw benderfyniad i leihau cyfleoedd am drosglwyddiadau o'r fath.

Mae **Atodiad 6** y cynllun hwn yn dangos tabl sy'n rhestru'r asedau hynny sydd wedi'u nodi i'w cysoni o bosib gan yr amrywiol brosiectau a rhaglenni sydd ar y gweill ar hyn o bryd, ynghyd â dyddiad posib pan na fydd efallai eu hangenmwyach. Byddwn yn ychwanegu at y rhestr hon wrth i'r gwaith dan y prosiectau eraill fynd rhagddo i adnabod asedau pellach a all fod y tu hwnt i'n hanghenion yn ystod oes y cynllun hwn.

2.5 Casgliad a Chynllun Gweithredu

Mae Ynys Môn yn wynebu degawd o drawsnewid posib gyda phrosiectau mawr megis Wylfa Newydd, Land & Lakes a phrosiectau gwyddonol, technoleg a thwristiaeth eraill yn cael eu cynllunio ar draws yr ynys. Bydd y rhain yn cynnig cyfleoedd sylweddol i wella ffyniant economaidd yr ynys a chânt effaith sylweddol ar y gwasanaethau y mae'r Cyngor yn eu darparu.

Mae'r Cyngor a'r gwasanaethau y mae'n eu darparu mewn cyfnod o newid nas gwelwyd mo'i debyg o'r blaen ac mae mwyafrif y gwasanaethau'n mynd drwy adolygiadau a thrawsnewid mawr y sonnir amdano yn adran 2.1. Bydd y canlyniadau sy'n deillio o'r rhain yn arwain at newidiadau sylweddol yn natur y gwasanaethau a ddarperir a'r modd y cânt eu cyflwyno.

Bydd y modd y cyflenwir gwasanaethau yn y dyfodol yn wahanol iawn i unrhyw beth y byddem wedi medru ei ragweld ar yr adeg yr adeiladwyd y rhan fwyaf o'n hasedau ac fe gaiff hynny effaith ar y stad asedau. Trwy'r cynllun hwn mae angen i'r Cyngor adolygu a oes ganddo'r asedau y mae arno ei angen yn awr, ac adnabod yr hyn y mae'n debygol o fod ei angen er mwyn bodloni gofynion ei ddinasyddion yn y dyfodol.

Yn ogystal, gyda'r angen i arbed tua £17,000,000 dros y tair blynedd nesaf, mae'r Strategaeth Effeithlonrwydd ddrafft wedi nodi nifer o syniadau ar gyfer gwneud arbedion sy'n gysylltiedig ag asedau. Felly, mae gan Reoli Asedau gyfraniad i'w wneud i leddfu'r pwysau cyllidebol hyn a chynorthwyo'r Cyngor i gyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol a chynorthwyo'r Strategaeth Effeithlonrwydd.

Mae'r cynllun gweithredu canlynol wedi cael ei ddatblygu sy'n rhestru'r camau gweithredu a adnabuwyd hyd yma o'r hyn sydd wedi'i gynnwys yn y cynllun hwn a bydd yn parhau i esblygu a chofnodi gweithredoedd yn y dyfodol wrth i strategaethau gwasanaeth gael eu datblygu ymhellach yn ystod oes y cynllun hwn.

Cynllun Gweithredu Rheoli Asedau

Cyf	Gweithred	Perchen	Canlyniadau	Dyddiad Targed	Cynnydd Diweddariad	Dyddiad Cwblhad
1	Cadarnhau'r penderfyniad strategol o ran y ddarpariaeth Hamdden, Llyfrgelloedd, Ieuenctid, Amgueddfeydd a Diwylliant yn y dyfodol	Cyfarwyddwyr Corfforaethol a Phenaethiaid Gwasanaeth	Datblygu strategaethau gwasanaeth sy'n cytuno ar gyfeiriad darpariaeth y gwasanaeth yn y dyfodol ac yn tynnu sylw at yr effaith ar asedau. CRhA yn cael ei ddiweddarau.	Ebrill 2017	Strategaethau gwasanaeth yn cael eu drafftio ar hyn o bryd	
2	Datblygu a mabwysiadu polisi ynni corfforaethol	Gwasanaethau Eiddo	Gostyngiad mewn defnydd ynni a dŵr a chyflawni costau rhedeg cynaliadwy ar gyfer holl eiddo'r Cyngor	Mawrth 2015	PID Drafft yn cael ei ddatblygu	Mawrth 2015
3	Rhaglen gyflawn ar gyfer adnewyddu'r Stad Mân-ddaliadau	Gwasanaethau Eiddo	Gwelliant i bortffolio'r stad, gostyngiad mewn dyledion a chynnydd yng ngwerth y stad	Ebrill 2017	Mae'r grŵp diweddaraf o eiddo'n cael eu hadnewyddu ar hyn o bryd	
4	Cynnal gwerthusiad opsiynau ar y portffolio diwydiannol i gyfiawnhau cadw'r stad neu argymhell ei gwerthu	CLBAG / Economaidd / Eiddo	Derbyniad cyfalaf o werthu neu adnabod modd o gynyddu incwm i ail-fuddsoddi a chynyddu gwerth y stad.	Ebrill 2018		
5	Cynnal gwerthusiad opsiynau ar y portffolio manwerthu i gyfiawnhau	CLBAG / Economaidd /	Derbyniad cyfalaf o werthu neu adnabod modd o gynyddu incwm i ail-	Ebrill 2017		

	cadw'r stad neu argymell ei gwerthu	Eiddo	fuddsoddi a chynyddu gwerth y stad.			
6	Cynnal gwerthusiad opsiynau i bennu pa ddefnydd fydd i Neuadd y Sir yn y dyfodol	CLBAG / Eiddo	Buddsoddi a gwneud defnydd llawn o'r ased neu dderbyniad cyfalaf o'i werthu	Ebrill 2019		
7	Datblygu cynllun strategol ar gyfer Parc Gwledig Caergybi, Ynys Llanddwyn a Nant y Pandy Llangefni	Gwasanaeth Cynllunio Cefn Gwlad	Strategaeth wedi'i datblygu er mwyn sicrhau hyfywedd y 3 safle yn y dyfodol	Ebrill 2018	Mae gan Barc Gwledig Caergybi strategaeth ddrafft y mae gofyn ei mabwysiadu'n ffurfiol	
8	Adolygu a herio strategaethau gwasanaeth drwy gyfarfodydd CLBAG a diweddaru'r Cynllun Rheoli Asedau	CLBAG / Gwasanaethau Eiddo / Rheolwr Asedau	Cynllun Rheoli Asedau diweddar yn cael ei gynnal	Yn parhau	Diweddaru ac adolygu'r Cynllun wrth i benderfyniadau strategol gael eu gwneud ar ddyfodol asedau tir ac adeiladau	
9	Adolygu'r Strategaeth Adeiladau Rhestredig a'r Cynllun Gweithredu	Cynllunio – Amgylchedd Adeiledig / Rheolwr Asedau	Strategaeth Adeiladau Rhestredig / Cynllun Gweithredu wedi'u diweddaru	Mawrth 2017		
10	Cynnal gwerthusiad opsiynau ar y portffolio Mân-ddaliadau i gyfiawnhau	CLBAG	Derbyniadau cyfalaf o werthu neu adnabod modd o gynyddu incwm.	Mawrth 2019		

	cadw'r stad neu argymell ei gwerthu					
11	Adolygu'r ddogfen "Polisi a Gweithdrefnau" ar gyfer gwerthu asedau er mwyn cyflymu'r broses	Eiddo	Y Polisi a Gweithdrefnau wedi'u diweddarau i leihau'r amser a gymerir i farchnata a gwerthu asedau.	Ebrill 2016	Mae'r Panel Sgrwtini wedi edrych ar y Polisi – edrych ar sut rydym yn prynu a gwerthu asedau. Polisi i'w ddiwygio.	
12	Adolygu'r meini prawf ar gyfer dewis trosglwyddo ased yn hytrach na'i werthu	Eiddo	Y ddogfen Polisi a Gweithdrefnau wedi'i diweddarau. Cynnydd yn yr asedau sy'n cael eu gwerthu am gyfalaf yn hytrach na throsglwyddo i'r gymuned	Ebrill 2016	Mae'r Panel Sgrwtini wedi edrych ar y Polisi – edrych ar sut rydym yn prynu a gwerthu asedau. Polisi i'w ddiwygio.	
13	Cynnal adolygiadau ardal er mwyn canfod gwasanaethau tebyg sy'n cael eu darparu gan gyrff cyhoeddus eraill neu'r sector preifat a allai gymryd drosodd rai gwasanaethau anstatudol petai'r Cyngor yn penderfynu eu tynnu'n ôl.	CLBAG	Cynllun gofodol i gynorthwyo'r broses o wneud penderfyniadau	Mawrth 2018		

Atodiad 1 – Crynodeb o'r Gyllideb Gyfalaf Gyfredol 2014/2015

Prosiectau	Cyllideb 2014/15 £ '000	Llithriad 2013/14 £ '000	Cyfanswm £ '000	Gwariant		Sylwadau
				£ '000	%	
Tai	6634	2,365	8999	2,507	28	
Cyfrif Refeniw Tai (CRT)	5734	1,351	7085	1,569	22	Yn ystod Ch1 a Ch2, roedd y gwariant a gafwyd yn deilïo'n bennaf o gynllunio ar gyfer cynlluniau oedd wedi llithro o 2013/14. Erbyn hyn, rydym wedi caffael y rhaglen 2014/15 a disgwyli'r gwariant gynyddu yn Ch3.
Preifat: Grantiau a Benthyciadau	900	621	1,521	870	57	Mae disgwyl i'r cynlluniau grantiau a benthyciadau fod wedi cael eu gwario erbyn diwedd y flwyddyn.
Tai Fforddiadwy	0	393	393	68	17	Mae blaenoriaethau'n parhau i gael eu hystyried ar y cyd â'r cyllid sydd ei angen ar gyfer y cynllun achub morgeisi / cynllun cymorth prynu, a fydd yn elwa o gyfraniad gan Gymdeithas Tai Eryri.
Addysg	1,720	1,049	2769	737	27	
Arian wrth Gefn Ysgolion yr 21ain Ganrif	0	789	789	0	0	
Ysgolion yr 21 ^{ain} Ganrif	0	61	61	16	26	Dim ond ychydig iawn o wariant fu ar y rhaglen Ysgolion 21 ^{ain} Ganrif ar gyfer y flwyddyn hyd yma, a hynny ar archwiliadau safle ac arfarnu safleoedd.
Rhaglen Ehangu Cyfalaf Dechrau'n Deg	720	0	720	25	3	Ychydig iawn o wariant fu hyd at ddiwedd Chwarter 2 ar gais cynllunio, ecoleg a gwasanaethau peirianneg. Mae gwaith i fod i ddechrau ar y safle yn yr hydref ond, oherwydd risg o orwariant sylweddol, mae costau'r prosiect bellach yn cael eu hail-werthuso.
Addysg: Arall	1,000	199	1,199	696	58	Mae hyn yn berthnasol i gynlluniau mân waith mewn gwahanol ysgolion. Mae'r cyllidebau wedi'u hymrwymo'n llawn. Mae gwaith yn mynd rhagddo ac mae dros hanner y gyllideb wedi cael ei gwario hyd at ddiwedd Chwarter 2.
Adfywio	4491	2,106	6597	2,213	34	
Dat. Econ: Isadeiledd Strategol – Safleoedd ac Adeiladau	1,666	215	1,881	820	44	Mae gwaith adeiladu'r 4 uned ym Mhen yr Orsedd bellach wedi'i gwblhau a disgwyli'r cânt eu trosglwyddo yn Ch3. Mae cais i sicrhau cyllid WEFO ychwanegol i adeiladu 3 uned arall wedi cael ei gymeradwyo, gyda'r gwaith i fod i ddechrau yn Ch3.
Dat. Econ: Arall	650	721	1,371	328	24	Mae hyn yn ymwneud â chyllid cyfatebol y Cynllun Cyfenter, Grantiau'r Gronfa Fuddsoddi Leol, Cynlluniau Estyniad Canolfan Fusnes Ynys Môn, Prosiect Amgylchedd Arfordirol Ynys Môn a Thioledau Cyhoeddus.
Eiddo: Rhaglen Welliannau i Fân-ddaliadau	250	0	250	74	30	Mae'r rhaglen gwelliannau mân-ddaliadau, a ariennir o'r derbyniadau cyfalaf a neilltuwyd o werthu mân-ddaliadau ac o incwm rhent, yn ei phumed blwyddyn. Mae'r 8 cynllun sydd ar y safle ar hyn o bryd fel rhan o'r rhaglen gosodiadau trydanol bron wedi'u cwblhau. Mae gwaith adnewyddu pedwar tŷ yn mynd rhagddo ac mae un cynllun arall i fod i ddechrau tua diwedd y flwyddyn ariannol, tra bydd dau gynllun adnewyddu pellach yn cael eu tendro yn yr hydref. Mae'r rhaglen yn parhau i redeg ar gost uwch na'r cyfalaf a dderbynnir – trosglwyddwyd diffyg o £2,051k ymlaen o 2013/14, a bydd raid ei ychwanegu at unrhyw wariant yn 2014/15. Mae'r rhaglen o gynhyrchu incwm yn dangos arwyddion o welliant, gyda derbyniadau cyfalaf o £631k wedi'u cytuno y flwyddyn ariannol hon a rhagwelir i werthiannau mawr ddigwydd yn ail hanner y flwyddyn.
Rheoli Gwastraff: Compownd Cynwysyddion yn Mona	125	0	125	0	0	Y cynllun gwreiddiol ar gyfer y gwariant oedd ei wario ar safle Penhesgyn. Ond ystyrir nad yw'r safle hwn yn addas bellach; felly, caiff yr arian ei wario ar Gompownd Storio Cynwysyddion Gwastraff ym Mona, a fyddai'n cymryd lle'r ardal a ddefnyddir ar hyn o bryd ym Mryn Sunsur.
Adfywio Ffisegol (3 Tref)	0	1,170	1,170	633	54	Bydd y gyllideb yn cael ei gwario ar brosiectau ac eiddo o fewn Menter Treftadaeth Treflun Caerbybi.
Priffyrdd: Menter Benthycia Llywodraeth Leol 2014/15	1,800	0	1,800	358	20	Disgwylir i'r gwaith ennill momentwm yn ystod y flwyddyn, gan y bydd mwy ohono'n digwydd tuag at ail hanner y flwyddyn. Disgwylir y bydd yr holl waith a raglennwyd wedi cael ei gwblhau erbyn diwedd y flwyddyn.
Arall	1,947	1,407	3354	813	24	
Priffyrdd: Arall	650	378	1,028	473	46	Mae'r gyllideb hon yn ymwneud â cherbydau, strwythurau, cerbydlonydd, meysydd parcio a goleuadau stryd, sy'n symud ymlaen fel y rhagwelwyd.
Eiddo: Arall	770	453	1,223	117	10	Mae hyn oll yn ymwneud â mynediad i'r anabl a gwaith rheoli risg adeiladu, Doc Pysgod Caerbybi ac

						estyniadau i ddwy fynwent, un yn Llanddona a'r llall yn Llanbedrgoch.
TGCh: Strategaeth	150	456	606	0	0	Dim gwariant ar TGCh: Strategaeth yn ystod y flwyddyn hyd yma.
Gwasanaethau Cymdeithasol: Eraill	377	120	497	223	45	Mae'r gwariant a gafwyd yma yn cynnwys ailwampio Cartref Gofal Brwynog, prynu nifer o liniaduron a phrynu cyfarpar arbenigol, megis gwelyau proffilio.
Cyfanswm	14,792	6927	21,719	6270	29	

Llithriad 2013/14 £ '000	Cyllideb 2014/15 £ '000	GWASANAETH	Manylion y Gwariant Cyfalaf a gynlluniwyd	Swm y Gyllideb ('000)	Cyllid Allanol (grantiau a chyfraniadau penodol) ('000)	Y Gost i CSYM ('000)
		Tai				
		Tai Sector Cyhoeddus:				
1,351	5734	Rhaglen Gyfalaf y Cyfrif Refeniw Tai	Cynnal a Chadw wedi'i Gynllunio ar Dai Cyngor	5,350	2,600	2,750
			Gwaith Cynlluniedig SATC 2014-15 – arian wrth gefn heb ei ddyrannu	400		400
			SATC Newid Tenantiaeth 2014-15 – arian wrth gefn heb ei ddyrannu	350		350
			Gwaith Amgylcheddol 2014-15 – arian wrth gefn heb ei ddyrannu	250		250
			Adolygiad Tai Gwarchod – arian wrth gefn heb ei ddyrannu	735		735
		Cynlluniau Tai Sector Preifat:				
621	900	Cynlluniau Benthyciadau a Grantiau Tai Sector Preifat	Grantiau Effeithlonrwydd Ynni, rhaglen 14-15	171		171
			Grantiau Prynwyr Tro Cyntaf, rhaglen 14-15	314		314
			Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, rhaglen 14-15	851		851
			Grant Atgyweirio Argyfwng	21		21
			Grantiau / Benthyciadau Tai Gwag	140		140
			Grant Diogelwch Tân	24		24
393		Cynlluniau Tai Fforddiadwy	Dim gwybodaeth bellach	393		393
2,365	6634	Cyfanswm Tai		8999	2,600	6399
		Addysg				
	720	Rhaglen Ehangu Cyfalaf Dechrau'n Deg	Addasiad i'r Adeilad Dechrau'n Deg, Caerdybi	720	720	
850		Arian wrth gefn Ysgolion yr 21 ^{ain} Ganrif	Costau Cyfalaf a ffioedd dylunio Ysgol y Llannau. Cais cynllunio am Ysgol newydd yng Nghaerdybi	61		61
			Wrth Gefn	789		789
199	1,000	Ysgolion – Adnewyddu	Ysgol Syr Thomas Jones – Adnewyddu Toiledau	100		100
			Ysgol Uwchradd Bodedern – Boeler newydd a gwaith ar y to	525		525
			Ysgol Gyfun Llangefni – Gwaith ar faes parcio'r ysgol, ailweirio, Drysau a'r system Larwm Tân	110		110
			Ysgol David Hughes – Risg Tân	50		50
			Ysgol Uwchradd Caerdybi – Bloc Gwyddoniaeth, To, Boeler	200		200
			Ysgol Gynradd Y Borth – Toiledau	30		30
			Ysgolion – Risg Legionella	50		50
			Ysgolion Gynradd – Ailweirio a Goleuadau	50		50
			Ysgolion Gynradd – Larymau Tân	30		30
			Ysgolion Gynradd – Bwyleri	30		30

Llithriad 2013/14 £ '000	Cyllideb 2014/15 £ '000	GWASANAETH	Manylion y Gwariant Cyfalaf a gynlluniwyd	Swm y Gyllideb ('000)	Cyllid Allanol (grantiau a chyfraniadau penodol) ('000)	Y Gost i CSYM ('000)
		Datblygu Economaidd				
215	1,666	Isadeiledd Strategol ar Ynys Môn – Safleoedd ac Adeiladau	7 uned newydd ar safle Penyrsedd a dymchwel adeilad Hyfforddiant Môn	1,881	1,500	381
277		Cynllun Cyfenter – cyllid cyfatebol	Caiff hyn ei redeg gan Menter Môn ac mae'n nodi cyfraniad y Cyngor drwy roi grantiau i fentrau economaidd cymunedol yn y trydydd sector.	277		277
	130	Grantiau'r Gronfa Fuddsoddi Leol	Mae'r Cyngor yn rhoi grantiau i fusnesau lleol	130	100	30
	25	Cynlluniau Estyniad Canolfan Fusnes Môn	Mae cynlluniau yn 2007 i ymestyn y ganolfan. Wrthi'n diweddar ac adolygu'r cynlluniau hyn i gyflwyno cais cynllunio i ymestyn y Ganolfan Fusnes.	25		25
	495	Prosiect Amgylchedd Arfordirol Ynys Môn	Porth Dafarch, Ynys Gybi	125	125	
			Pontynau'r Orsaf Cychod Hwyllo, Porthaethwy	57	57	
			Ffordd y Traeth, Rhosneigr	107	107	
			Llithrfa, Bae Trearddur	57	57	
			Ardal Wyllo'r Harbwr, Bae Cemaes	57	57	
			Traeth Mynediad i Bawb, Bae Cemaes	92	22	70
444		Arall	Dim gwybodaeth bellach	444		444
936	2316	Is-gyfanswm		3,252	2,025	1,227
		Eiddo				
	250	Mân-ddaliadau (rhaglen wedi'i chlustnodi)	Dim Rhaglen ar Fân-ddaliadau	250		250
2	200	Mynediad i'r Anabl i Adeiladau Cyhoeddus	Ysgol Syr Thomas Jones – Mynediad i'r Anabl	5		5
			Ysgol Gyfun Llangejni – Mynediad i'r Anabl	40		40
			Ysgol Uwchradd Caergybi – Gwaith ar Fynediad i'r Anabl	30		30
			Ysgol Gynradd Fali – Gwaith ar Fynediad i'r Anabl	10		10
			Ysgol Esceifiog – Gwaith ar Fynediad i'r Anabl	30		30
			Ysgol Llanfechell – Gwaith ar Fynediad i'r Anabl	15		15
			Ysgolion uwchradd, DDA heb ei ddyrannu	50		50
			Wrth Gefn: Cyffredinol	22		22
143	450	Rheoli Risg Adeiladau a Chynnal a Chadw Strwythurol	Ysgolion Cynradd – Risgiau Legionella, heb ei ddyrannu	50		50
			Ysgolion Cynradd – LPG, heb ei ddyrannu	30		30
			Ysgolion Cynradd – Ceginau, heb ei ddyrannu	50		50
			Amrywiol – Cydymffurfio â'r Côt Ymarfer Legionella (ACoP)	50		50
			Last Trading Post – Ffenestr Newydd	3		3
			Swyddfa Bost Brynsiencyn – To Fflat	3		3
			Depo'r Cyngor – Tynnu Asbestos	10		10
			Uned 2 Bodedern – Newid ffenestr yn ddrws	2.5		2.5
			Yr Hen Ysgol Genedlaethol – To	15		15
			Yr Hen Ysgol Genedlaethol – Wal Gynnal	5		5
			Mynedfa Foel Fawr - Trac Mynediad	4		4
			Pob eiddo – Risg Tân	17		17

24
2,049

			Pob eiddo – Bwyleri	100		100
			Pob eiddo – Rhaglen Diogelwch LPG	50		50
			Wrth Gefn: Cyffredinol	203.5		203.5
(3)	120	Estyniad i Fynwent Llanddona	Ymestyn Mynwent Llanddona	117		117
110		Estyniad i Fynwent Llanbedrgoch	Ymestyn Mynwent Llanbedrgoch	110		110
130		Doc Pysgod Caergybi	Dim gwybodaeth bellach	130		130
11		Gwerthusiad Opsiynau Rheoli Asedau	Dim gwybodaeth bellach	11		11
40		Caffi Wendon	Dim gwybodaeth bellach	40		40
20		Arall	Dim gwybodaeth bellach	20		20
453	1,020	Is-gyfanswm		1,473		1,473
Llithriad 2013/14 £ '000	Cyllideb 2014/15 £ '000	GWASANAETH	Manylion y Gwariant Cyfalaf a gynlluniwyd	Swm y Gyllideb ('000)	Cyllid Allanol (grantiau a chyfraniadau penodol) ('000)	Y Gost i CSYM ('000)
		Gwastraff				
	125	Compwnd Storio Cynhwysyddion Gwastraff – Penhesgyn	Caiff yr arian ei ddefnyddio mewn cysylltiad â Chompwnd Storio Cynhwysyddion Gwastraff ym Mona, byddai'r compownd storio yn cymryd lle'r ardal a ddefnyddir ar hyn o bryd ym Mryn Sunsur.	125		125
0	125	Is-gyfanswm		125		125
		Cynllunio				
1,170		Adfywio Ffisegol (3 Tref)	Prosiectau ac Eiddo o fewn Menter Dreftadaeth Treflun Caergybi	1,170	1,120	50
1,170	0	Is-gyfanswm		1,170	1,120	50
		Priffyrdd a Thrafnidiaeth				
	1,800	Menter Fenthycyca Llywodraeth Leol	Ailwynebu'r Ffordd Gerbydau	1,490		1,490
			Gwella Draenio	170		170
			Ailadeiladu troedffordd	140		140
(28)	200	Ffyrdd cerbydau	Pengorffwysfa i Laneilian	72		72
			Pentref Tregele	30		30
			Ffordd Ravenspoint, Trearddur	70		70
51	50	Meysydd Parcio	Nid oes rhaglen ar Feysydd Parcio	101		101
35	180	Strwythurau	Aberffraw	90		90
			Llanfairynghornwy	90		90
			Dim gwybodaeth bellach	35		35
(3)	20	Goleuadau Stryd	Edrych ar oedran y lampau ac amnewid y lampau llai effeithlon	17		17
(3)	50	Ffyrdd a Throedffyrdd Stadau	Dim Rhaglen ar Ffyrdd a Throedffyrdd Stadau	47		47
237	150	Cerbydau	I brynu Cerbydau Fflyd – i fod i fynd i dendr	387		387
89		Lliniaru Llifogydd ym Miwmares	Lleihau'r risg o lifogydd ym Miwmares	89	72	17
378	2,450	Is-gyfanswm		2,828	72	2,756

		Corfforaethol				
456	150	Strategaeth TGCh	System TGCh Wrth Gefn	150		150
			Uwchraddio Windows XP i Windows 7	37		37
			Microsoft Exchange	75		75
			3Comm Refresh	50		50
			PSBA ffibr i ysgolion	50		50
			Costau Ychwanegol ar gyfer Systemau Wrth Gefn	20		20
			Amnewid gweinyddwyr 2003	100		100
			Darpariaeth ar gyfer costau trwyddedu Microsoft ac Oracle	30		30
			Costau ychwanegol ar gyfer amnewid XP	20		20
			Darpariaeth wrth gefn ar gyfer TGCh	74		74
456	150	Is-gyfanswm		606		606
Llithriad 2013/14 £ '000	Cyllideb 2014/15 £ '000	GWASANAETH	Manylion y Gwariant Cyfalaf a gynlluniwyd	Swm y Gyllideb ('000)	Cyllid Allanol (grantiau a chyfraniadau penodol) ('000)	Y Gost i CSYM ('000)
		<u>Gwasanaethau Cymdeithasol</u>				
120		Brwynog	Adnewyddu Cartref Gofal Brwynog	120		120
	377	Cronfa Gofal Canolraddol	Gwasanaeth cymorth 24/7 Iechyd a Gofal Cymdeithasol	5	5	
			Ymgorffori rôl y Fferyllfa gofal canolraddol i mewn i ofal sylfaenol	5	5	
			Darparu Cyfarpar ac Addasiadau	90	90	
			Offer Teleofal	30	30	
			Gweithio Symudol a Gweithio'n Gallach	97	97	
			Offer Arbenigol	50	50	
			Cyd-leoli staff o Dimau Amlasiantaethol	20	20	
			Hybiau Cymunedol	80	80	
120	377	Is-gyfanswm		497	377	120
4,562	8158	Cyfanswm – Cyffredinol		12,720	4314	8406
6927	14,792	CYFANSWM Y GYLLIDEB		21,719	6914	14,805

Copiwyd y data o Adroddiad Monitro'r Gyllideb 2^{ll} Chwarter 2014/2015 i'r Pwyllgor Gwaith

Pwyllgor Gwaith

Sgriwtini

UDA

Sgriwtini – Dal y sawl sy'n gwneud penderfyniadau i gyfrif, adolygu / datblygu polisiau monitro perfformiad a gwelliant.

UDA – Arwain cyfeiriad strategol y Cyngor.

Pwyllgor Gwaith
Awdurdod a goruchwyliaeth dros bopeth yn gyffredinol. Uwchgyfeirio o'r *Byrddau Rhaglen Trawsnewid* yn unol â'r Cyfansoddiad a'r Cynllun Dirprywo.

Byrddau Rhaglen Trawsnewid – Gwireddu buddion y Cynllun Trawsnewid. Sicrhau y caiff rhaglenni/prosiectau eu rheoli a'u cyflawni. Blaenoriaethu a dyrannu cyllid.

Byrddau Rhaglen/Prosiect – yn llywodraethu'r Rhaglenni / Prosiectau unigol, ac yn adrodd ar gynnydd i'r Byrddau Rhaglen Trawsnewid penodedig.

Grŵp Asedau Corfforaethol: Tir ac Adeiladau – rheolaeth holistaidd i sicrhau'r defnydd gorau o asedau'r Awdurdod (yn cynnwys cael gwared ag eiddo) – monitro cynlluniau llety ar raddfa fawr.

Grŵp Dyriadau Cyfalaf ac Adolygu – (yn seiliedig ar geisiadau Achosion Busnes) dyrannu'r Gyllideb Gyfalaf yn y tymor byr, canolig a thymor hir ac adolygu'r gwariant.

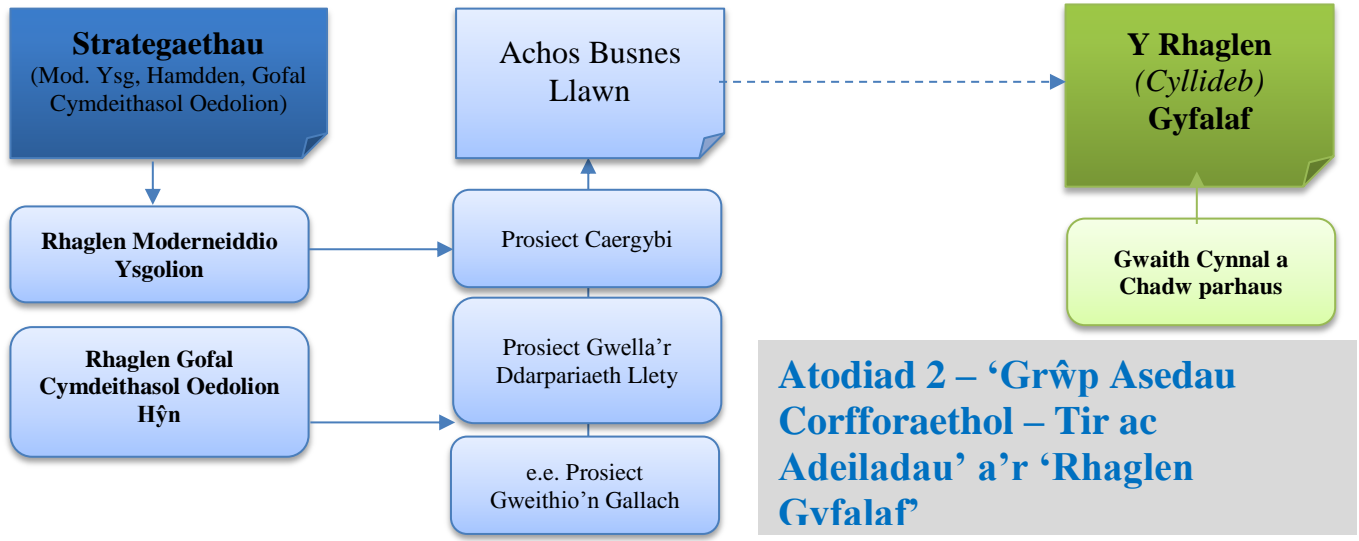
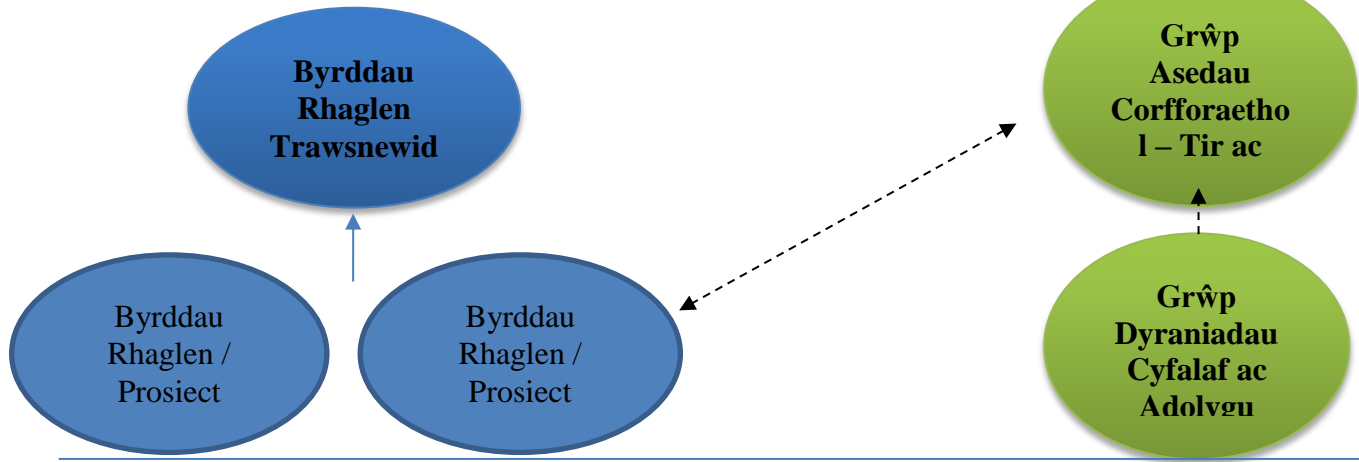
Y Rhaglen (Cyllideb) Gyfalaf
Y cofnod o gyllideb gyfalaf yr Awdurdod.

Gwaith Cynnal a Chadw Parhaus
Cynnal a chadw asedau – wedi'i gynllunio a heb ei gynllunio.

Strategaethau
Y cyfeiriad strategol i'r Gwasanaeth dros y tymor canolig i'r tymor hir.

Rhaglenni/Prosiectau
Cyflawni newid cymhleth mewn ymateb i'r Strategaeth.

Achos Busnes Llawn
Yn rhoi manylion am hyfywedd y newid ac yn nodi'r opsiwn a ffeifrir.

Atodiad 2 – ‘Grŵp Asedau Corfforaethol – Tir ac Adeiladau’ a'r ‘Rhaglen Gyfalaf’

Atodiad 3 – Crynodeb o Ddata Cyflwr Asedau (Ac eithrio Asedau Tai a Phrifyrdd)

Dangosydd	Eitem(au) Data	2013-14	2012-13
Canran arwynebedd mewnol gros adeiladau'r awdurdod lleol sydd yng nghategori cyflwr A - Da	Faint o'r AMG sydd yng nghategori cyflwr A - Da (m ²)	34,903	29,519
	Cyfanswm yr holl AMG yn holl adeiladau'r awdurdod lleol (m ²)	168,640	164,041
	Gwerth DP	20.7	18.0
Canran arwynebedd mewnol gros adeiladau'r awdurdod lleol sydd yng nghategori cyflwr B - Boddhaol	Faint o'r AMG sydd yng nghategori cyflwr B - Boddhaol (m ²)	124,731	124,876
	Cyfanswm yr holl AMG yn holl adeiladau'r awdurdod lleol (m ²)	168,640	164,041
	Gwerth DP	74.0	76.1
Canran arwynebedd mewnol gros adeiladau'r awdurdod lleol sydd yng nghategori cyflwr C - Gwael	Faint o'r AMG sydd yng nghategori cyflwr C - Gwael (m ²)	7197	7837
	Cyfanswm yr holl AMG yn holl adeiladau'r awdurdod lleol (m ²)	168,640	164,041
	Gwerth DP	4.3	4.8
Canran arwynebedd mewnol gros adeiladau'r awdurdod lleol sydd yng nghategori cyflwr D - Drwg	Faint o'r AMG sydd yng nghategori cyflwr D - Drwg (m ²)	1,809	1,809
	Cyfanswm yr holl AMG yn holl adeiladau'r awdurdod lleol (m ²)	168,640	164,041
	Gwerth DP	1.1	1.1
Canran o gyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar adeiladau'r awdurdod lleol a neilltuwyd i waith blaenoriaeth lefel 1 - Brys	Gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar gyfer gwaith blaenoriaeth lefel 1	3,925,148	3,809,448
	Cyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol am y flwyddyn	18,019,256	19,337,304

	Gwerth DP	21.8	19.7
Canran o gyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar adeiladau'r awdurdod lleol a neilltuwyd i waith blaenoriaeth lefel 2 - Hanfodol	Gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar gyfer gwaith blaenoriaeth lefel 2	7,878,495	9,301,243
	Cyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol am y flwyddyn	18,019,256	19,337,304
	Gwerth DP	43.7	48.1
Canran o gyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar adeiladau'r awdurdod lleol a neilltuwyd i waith blaenoriaeth lefel 1 (Brys) neu lefel 2 (Hanfodol)	Gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar gyfer gwaith blaenoriaeth lefel 1 a 2	11,803,643	13,110,691
	Cyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol am y flwyddyn	18,019,256	19,337,304
	Gwerth DP	65.5	67.8
Canran o gyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar adeiladau'r awdurdod lleol a neilltuwyd i waith blaenoriaeth lefel 3 - Dymunol	Gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar gyfer gwaith blaenoriaeth lefel 3	6,215,613	6,226,613
	Cyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol am y flwyddyn	18,019,256	19,337,304
	Gwerth DP	34.5	32.2
Cyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol ar gyfer adeiladau'r awdurdod lleol fesul metr sgwâr o'r arwynebedd mewnol gros (AMG)	Cyfanswm gwerth y gwaith cynnal a chadw angenrheidiol am y flwyddyn	18,019,256	19,337,304
	Cyfanswm yr AMG yn holl adeiladau'r awdurdod lleol (m ²)	168,640	164,041
	Gwerth DP	106.85	117.88

**Atodiad 4 – Rhestr Asedau Priffyrdd, Prisiadau a Buddsoddiad 2014
(Cymerwyd y Data o Adroddiad Prisio Asedau Ffyrdd, Mehefin 2014)**

Tabl 1.1 Asedau Ffyrdd			
Math o Ased	Faint	Y maint a ychwanegwyd yn ystod y Flwyddyn	Sylw
Cerbydlonydd	1180.8 km	0.3 km	
Troedffyrdd	440.746 km	0 km	
Traciau Beicio	km	km	
Strwythurau: Pontydd	207 nif.	0 nif.	
Strwythurau: Waliau Cynnal	350 nif.	0 nif.	
Goleuadau Priffyrdd	8046 nif.	22 nif.	
Dodrefn Stryd (yn fras)	24,575.6 nif.	0 nif.	
Signalau Traffig (cyffyrdd)	1 nif.	0 nif.	
Croesfannau i Gerddwyr	22 nif.	0 nif.	
Tir	ha.	ha.	

Tabl 1.1A Asedau Fyrdd a Ychwanegwyd yn ystod y Flwyddyn		
Math o Ased		
Cerbydlonydd	0.3	km
Troedffyrdd	0	km
Traciau Beicio	0	km
Strwythurau: Pontydd, cylfatiau, isffyrdd	0	Na
Strwythurau: Waliau Cynnal	0	Na
Goleuadau Priffyrdd (Colofnau)	22	Na
Goleuadau Priffyrdd (<i>Luminaires</i>)	160	Na
Dodrefn Stryd (yn fras)	0	Na
Signalau Traffig (cyffyrdd)	0	Na
Croesfannau i Gerddwyr	0	dim.

Tabl 1.1b Asedau Ffyrdd y cafwyd Gwared â hwy yn ystod y Flwyddyn		
Cerbydlonydd		
Cerbydlonydd	0	km
Troedffyrdd	0	km
Traciau Beicio	0	km
Strwythurau: Bridges, cylfatiau, isffyrdd	0	Na
Strwythurau: Waliau Cynnal	0	Na
Goleuadau Priffyrdd (Colofnau)	0	Na
Goleuadau Priffyrdd (<i>Luminaires</i>)	155	Na
Dodrefn Stryd (yn fras)	0	Na
Signalau Traffig (cyffyrdd)	0	Na
Croesfannau i Gerddwyr	0	dim.

Tabl 1.2 Crynodeb o'r Prisiad Asedau Ffyrdd			
Math o Ased	Cost Amnewid Gros (000)	Cost Amnewidiol wedi'i Ddibrisio (000)	Cost Dibrisiant Blynyddol (000)
Cerbydlonydd	£ 852,480	£ 794,482	£ 4,478
Troedffordd	£ 29,242	£ 7,011	£ 2,333
Strwythurau	£ 51,665	£ 48,321	£ 264
Goleuadau Stryd	£ 30,192	£ 20,081	£ 789
Dodrefn Stryd	£ 9,337	£ 4,672	£ 468
Signalau Traffig	£ 803	£ 613	£ 44
Tir	£ 0		£ 0
Cyfanswm	£ 973,719	£ 875,179	£ 8,376

Tabl 1.5 Cyllidebau Ffyrdd Presennol yn ôl Cyfalaf a Refeniw (000)				
Cyllideb Ffyrdd Bresennol	Cyfanswm £	Refeniw £	Cyfalaf £	Nodiadau
Ffyrdd Cerbydau	£ 3,307	£ 3,107	£ 200	£ 1,280,000 (LGBI)
Troedffyrdd a Llwybrau Beicio	£ 295	£ 245	£ 50	£ 170,000 (LGBI)
Strwythurau	£ 540	£ 334	£ 207	
Goleuadau Priffyrdd	£ 544	£ 524	£ 20	
Dodrefn Stryd	£ 95	£ 95	£ 0	
Systemau Rheoli Traffig	£ 77	£ 77	£ 0	
Tir	na	na	na	
Costau Gweithwyr	£ 0	£ 0	£ 0	
Gorbenion	£ 0	£ 0	£ 0	
Cyfanswm	£ 4,857	£ 4,380	£ 477	

Sylw

Mae lefelau buddsoddi ar gyfer ffyrdd cerbydau yn llai na'r dibrisiant blynyddol o gryn dipyn. (21%) sy'n dangos y swm isel a gaiff ei wario ar gynnal yr asedau hyn

Atodiad 5 – Cofrestr Adeiladau Rhestredig

38SSO1000	Old Rectory Llanfechell (Not at risk)	Social Services	£21,500
46LEO 2000	Part South Stack Holyhead (Not assessed)	Museums & Culture	£75,000
45POO1000	Llandwyn Lighthouse & Cottages (Not assessed)	Planning	£20,000
39POO4000	St Georges Pier & Booking Office Menai Bridge (Not at risk)	Property	
46SSO2000	Toll House Holyhead (Not at risk)	Property	£16,000
11EDO2000	Ysgol Syr Thomas Jones Amlwch (Not at risk)	Education	£1,300,000
35HEO2000	Haulfre Stables & Outbuildings (Not assessed)	Social Services	£85,000
47LEO1001	Melin Llynonn Llanddeusant (Not at risk)	Museums & Culture	£17,000
31HE07000	Tollgate Llanfairpwll (Not at risk)	Housing	
12LEO3000	Beaumaris Gaol (Not at risk)	Museums & Culture	£231,000
12LEO4000	Beaumaris Court House (Not at risk)	Museums & Culture	Included in above
11SPO4000	Mona Windmill Amlwch (To be monitored)	Property	
11SPO1000	Lighthouse & Watchtower Amlwch Port (Not at risk)	Property	
11EDO5000	Old National School Amlwch (Not at risk)	Property	
34OFO2000	Shire Hall Llangefni (At risk, structural overloading Archives)	Property	
12SSO1000	David Hughes Community Centre/Library Beaumaris (Not assessed)	Museums & Culture	
13EDO2000	Ysgol Gynradd Beaumaris (Not assessed)	Education	£538,000
18SHO3000	Caerau Llanfairynghornwy (Small Holding) (At risk)	Property	
45SH05000	Quirt Dwyran (Small Holding) (At risk)	Property	£84,800
41SHO7000	Braint Farmhouse (Small Holding) (At risk)	Property	
46OLO4000	Old Customs Post Porthdafarch (At risk)	Property	
19ED08000	Cybi Block Holyhead High School (At risk)	Education	
	Gunpower Magazine, Breakwater Country Park (Not at risk)	Planning	

Atodiad 6 – Cofrestr Rhesymoli

Eiddo	Y dyddiad posibl y rhoddir y gorau i'w defnyddio (1)	Prisiad yr Ased (2013) (2)	Arbediad Posibl ar Gynnal a Chadw'r Adeilad (3)
Ysgol Parch Thomas Ellis – Caergybi	2016/2017	£ 1M	£ 234k
Ysgol Gynradd Llaingoch – Caergybi	2016/2017	£ 826K	£ 154k
Ysgol Y Parc – Caergybi	2016/2017	£ 1.1M	£ 120K
Ysgol Llanfachraeth	2017/2018	£ 580 mil	£ 158K
Ysgol Llanfaethlu	2017/2018	£ 510k	£ 28K
Ysgol Llanddona	Ar gau 2014	£ 375k	£ 51K
Swyddfeydd Parc Mount – Llangefni	2015/2016	£ 300K	£ 93K
Swyddfeydd Pen yr Orsedd – Llangefni	2014	£ 133k	£ 14K
Hyfforddiant Môn – Llangefni	2014	£ 297K	£ 176K
Swyddfeydd Cynnal – Llangefni	2015/2016	£ 78K	£ 180K
Swyddfeydd Genesis – Llangefni	2015/2016	£ 27K	£ 18K
Rovacabin – Llangefni	2015/2016	£ 130K	£ 20K
Cartref Gofal Garreglwyd – Caergybi	2015	£ 575k (MV)	£ 72K
Cartref Gofal Plas Penlan – Llangefni	2017/2018	£ 1.8M	£ 55K
Cartref Gofal Brwynog – Amlwch	2017/2018	£ 884k	£ 70K

1. Dyddiadau posib pan fydd yr ased uwchlaw'r gofynion, ac mae hynny'n ddibynol iawn ar gynnydd y prosiectau.
2. Mae'r prisiadau'n Brisiadau Asedau, h.y. yr hyn maent werth i ni yn awr ar gyfer darparu gwasanaethau ac nid yr hyn y byddem yn gobeithio ei gael o'u gwerthu.
3. Ffigyrau Cynnal a Chadw Adeiladau o Arolygon Cyflwr 2012/2013

Dyddiad: Hydref 2015
Statws: Drafft
Fersiwn: I'w Gymeradwyo
Awdur: Chris Staddon – Rheolydd Trawsnewid Asedau Corfforaethol
Dyddiad Cymeradwyo:

DRAFT

